

KANATAMI INUIT QANURTUURUTAUQUJANGIT
pitjutigillugit kinngurtausimajut amma
inuaqtausimajut Inuit arnait, niviaqsiat amma
angutaujumajut arnaujumalullu amma asingit

ΔΔΔ° CΛη° βαCΓ
INUIT TAPIRIIT KANATAMI

ΚΔ°βη°
ΔΔΔ° Δ°αΔ° βαCΓ
PAUKTUUTIT
INUIT WOMEN OF CANADA

Kanatami Inuit Qanuilisigiarutitut Parnaut turaangajut
Kinnguqtausimajut amma Inuaqtausimajut Inunnit Arnait,
Niviaqsiaq amma 2SLGBTQQIA Inunnut amma ilagiinut,
piqannariinut amma nunalinnut atuqsimaniqaqtunit
taakkuninga kajusiinnarniqaqtunit pinirlunniujut.

Pikkaulaangujut taassumunga pijjutinganut ilagigajuttangit
kinnguqtausimajut amma inuaqtausimajut
inunnit arnanit amma niviaqsianit.

iqkanaijaangujuq sivumuttitavut tunnganiqaqtut
saqkitittiluti piujunit asijjiqtunit, inummi arnamit,
niviaqsiamit, uvvaluunniit kinatuinnaq inuk nalunaiqsiniqaqtuq
2SLGBTQQIA atuqattarunniiniarnigata taimaittunit
aanniqtirinirmit amma assuruqtittinirmit.

2SLGBTQQIA+ tukiqaqtuq marruuk tarniik, arnauqatigit, angutauqatigiit,
angunit arnanillu aippaqaqtut, arnaruqsimajut, taimailluaqatingit, apiqsurniq,
kujannirmuungajut aippaqarumangittut Inuit.

Ilulingit

	Pigiarninga	2
1	Qimaaviit amma Illuliriniq	8
2	Piqutirjuat	12
3	Ilinniarniliriniq	14
4	Kiinaujalirinirmut Attanaiqsimaniq	18
5	Aanniaqtuliriniq amma Qanuingitiarniq	20
6	Iqqatuiviliriliq amma Paliisiliriniq	24
7	Surusiit amma Makkuttut	28
8	Uviniqatigingittutsiarniq amma Sailigiarniq	32
9	Aulatauninga	34
10	Inuktut	36
11	Qaujisarutiminiit amma Qaujisarniq	38
12	Inugiattuniittut Inuit	40
13	Angutiit amma Surusiit Angutit	44
14	Ilagiinit Aanniqtiriniq	48
	Nuqkarninga	52

Pigiarninga

Kisutuinnait amma atangiqtugit qanuittutuinnait aanniqtiriniujut Inunnut arnanut, niviaqsianut amma 2SLGBTQQIA inunnut naammangittut amma nuqkarialiit. Inuit arnait, niviaqsiaq amma 2SLGBTQQIA atuqattaniqnsaujunnaqtut aanniqtitauinirmut saniani asinginni arnanit amma niviaqsianit Kanatami, amma attuqtaujuq aanniqtirinirmut tusaqtaunginnaqtut uvagut inuuqatigiinnirijanginnut amma, amisuaqtilluaqtuni, kinguvaanginnuuqattautivattut.

Atuqtauqattarnituqait amma takussauqattainaqtut ilainnaanirmut amma inummut pijunnautiit suqumittau-ninginnut gavamakkunnut pijjutaugataujut tunisiniqaqtut quvvasittumit aanniqtitauinirmut atuqtauvaqtut Inunnut arnanut, niviaqsianut amma 2SLGBTQQIA Inunnut.

Asingit pijjutiqaqtittijut piqasiujijut akuniujumit inuuqatigiinnirmut amma kiinaujalirinirmut ajjiinginniujut Inunnit amma asinginni Kanatamiutaniit suurlu inugialuarniq amma illussakinniq, pitaqattiangittut inunnut pijjitiqtaujuq, amma ajuqsarniqti. Taakkua ajjiingitittiniujut imaigunnaqtut amma piiqtauqariaqaqtutit amma atuqtauvaqtut amma atuagait tunijauvaqtut amma piusitigiaqtauqarialiit.

Arnauninginnut angutauninginnut aanniqtiriniq ilagigajuttanga kinguvaanginnuuqattautijunut taimaittaujuq attanaqtumut amma kajusiinnarniqaqtutit attuiniujut qallunaat attuaganginni amma pilirianginni uvagut piqkusinginnut, nunalinnut amma inuuqatigiinnirmut.

Amisut Inuit ilagiit amma nunaliit angiluaqtumit attuqtaunikaqpattut quaqsanaqtunut atuqtauvaqtutit kisiani pitaqattiangittuq sanarrutinit amma kisulirijjutinit pitaqariaqaqtut ikajurluti mamisanirmut amma qanuingitaniirmut aippariinnirmut, suurlu mamisarniq aangajaanaqtutit atuqattanirmut amma niaqukkut aanniaqtulirinirmut pijjitiqtaujuqit atuqtauvaqtutit.

Pitaqanginningit tuavirnaqtunut qimaaviit amma asingit attanangittut iniujut amisuuniqsanit Inuit nunalinginni tunisiqattaqtut qanuilinganirijanganut amisuuluaqtut Inuit arnait, niviaqsiaq amma 2SLGBTQQIA attanaqtumiimata.

Inuit nuuqattaqtut nunalinnut silataanut Inuit nunangat ajjiingittutit pijjutiqaqtuti, amma Inuit arnait, niviaqsiaq amma 2SLGBTQQIA ilagijaujut inugialiqaqtaujuqit saangatittijut ajjiingittuni assururutaunijut attuanilinnut naninasuarningit aanniaqtulirinirmut amma pijjitiqtaujuqit atuqtauvaqtut, qaujimanaqtuti paliisikkut ilainnaqattarniginnut, amma turaaqtauvaqtuti aangajaanaqtulirinirmut uvvaluunniit tigusaanirmut.

Taakkua amma ajjipalungit assururutaujut ilajaukkaniqtut qaangagut maligaqtigut amma atuagait pitaqangittut sanarrutiqaqtittigittut, kisulirijjutinit, amma ikajuqtaunirmut pitaqariaqaqtut nuqkatillugu atuqtauqattarninga aanniqtirinirmut amma ikajurluti qanuingitiaqtutit ilaginit amma lulalinnit.

Aaqqigutiujut pitaqaqtut ikajurluti nuqkaqtitaluni utiqtaqattarninga aanniqtiriniq amma tamakkinni ikajuqtuijuq amma piruqtitilluni pitaqariiqutit Inunnut—tukimuaqtitauiq piliriat, qitinganuanirmut, amma pilirijaujut ikajuqtuijuq qanuitiaqtutit ilagiinnit amma nunalinnit.

Kanatami Inuit qanuilisigiarutinut parnaut tukimuaqtittijut gavamakkunnit, inuit nunataanirmut katujjiqatigiinit (ILCO) amma asingit kiggatuqtaujuq timiujut inunnit pilirijitit pijjutiqaqtutit qanuq sivumugiarvissaaninganut atuliqtitauninginnut 46 inunnut—turaangajut tussirautiit aaqkittauninginnut maligaqtigut pitaqtitaujuqit uvani pijaukkanirningit pijunnautiit amma nunaujut: kingulliqaqaamit unikkaat Kanatami qaujigianirmut kinnguq-tausimajut amma inuaqtausimajut nunaqaqkaaqsimajut arnait amma niviaqsiaq.

Ilisaqsiniq atuni quvvasinningit gavamaumit, piqasiutilluti saqkiqtitausimajut inunnut gavamait, kamagija-qariaqaqtut namiivvigijanginnut gavamaqarviujunit, atuliqtitauninga Kanatami Inuit qanuilisigiarutitut parnaut tukimuaqtitaularialik ilangatigut quvvasinniaqaqtunut amma nunataanirmut katujjiqatigiit.

Ilagiit kinnguumattijunit amma inuaqtausimajunit ilunnit, umasimajutk, sivuliqtuijut pauqtutikkut Inuit arnait Kanatami. Amma nipigijaujut Inunnut arnanut amma 2SLGBTQQIA pijjutilluataujut kajusiniqattiaqtumit atuliqtitauninganut Kanatami Inuit qanuilisigiarutitut parnaut nuqkaqtitauluni arnauningitigut angutau-ningikitigut aanniqtiriniujuq inunnit.

Kanatami Inuit qanuilisigiarutitut parnaut ippigusuttiaqtut Inuit nunataanirmut katujjiqatigiinit amma aulattininginnut sanasimaninginni, ammaluttauq pilirivigijangit uvvaluunniit pijjittitunit timiujunit. Taakkua ajjiinginningit ajauqsigianiaqtut Inuit nunataanirmut katujjiqatigiinit sivulliujiiluti amma atuqtauninga atuliqtitauninga.

Kanatami Inuit Qanuilisigiarutitut Parnaut Takunnaqtauninga

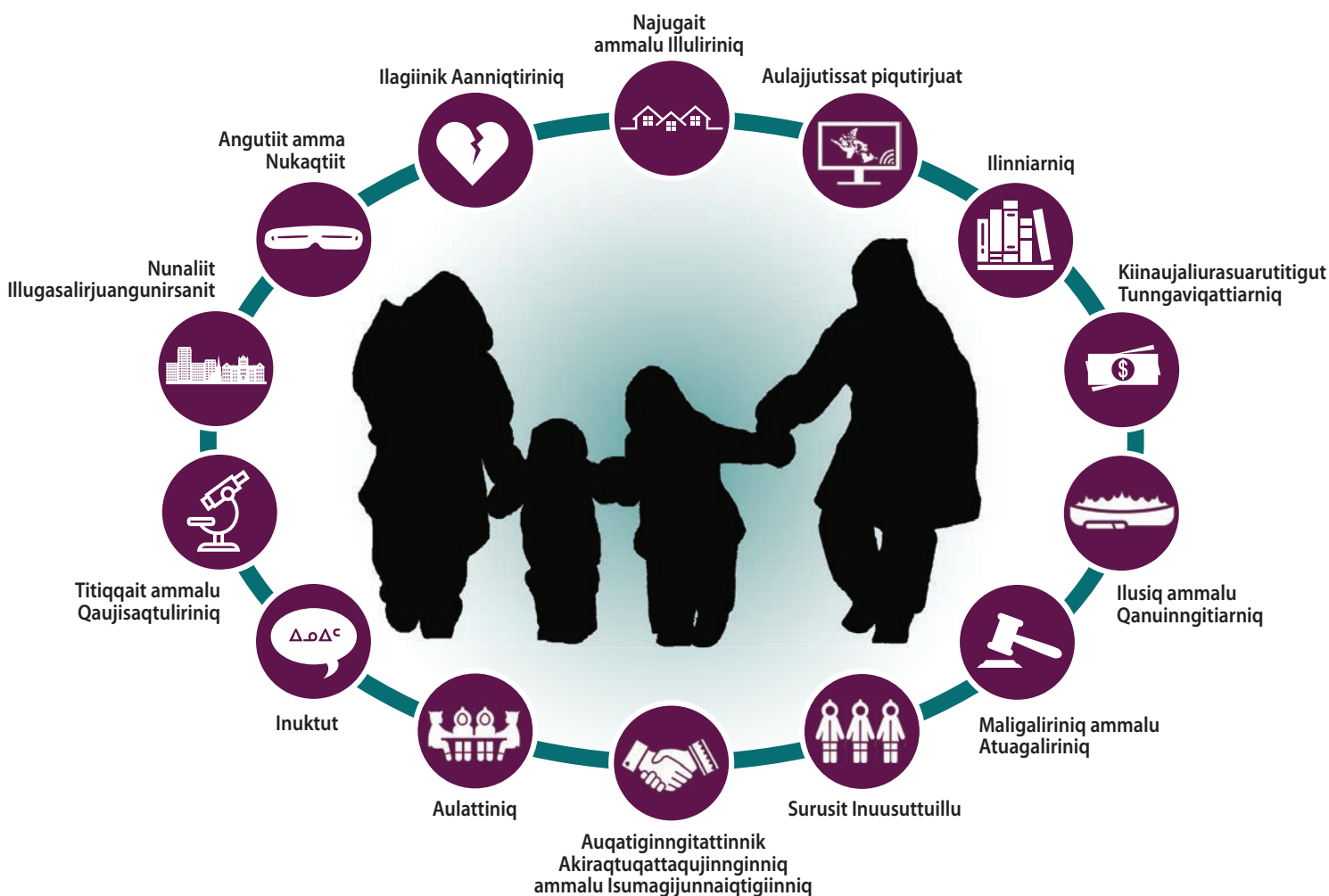
Inuit arnait, niviaqsiaq amma 2SLGBTQQIA Inuit sanngijut amma utiqsaqaittut atuqattasuunginnut. Pijunnaqtitaugut ajjiginnit atuagarnit attanaiqsimanirmut, aanniaqtulirinirmut, ilinniarnilirinirmut, maligalirinirmut amma timikkut, ippinnianikkut, kiinaujalirinikkut, inuuqatigiinnikkut amma piqkusitut attanaiqsimanirmut quviagijaujut kanatamiutalimaanut. Ullumi pillariunivut ajjiigunniqtanga.

Kanatami Inuit qanuilisigiarutitut parnaut piliriaqaniaqtuq pitaqangittunit ajjiingititaunirmut saanngajaujut inunnut ilisimajunit, kinguvangittunit amma qaujisarassaujunit piujunit asijjiqtunit. Inuit arnait, niviaqsiaq amma 2SLGBTQQIA Inuit tikittigialit angijumit ajjiigittitaunirmut. Pijariaqattugut uvagut pijariaqaqsimajatuanginni.

Rassi Nasalik ikummatsaitillu Yellowknife, Nunatsiarmi Killisiniartuqartillugit Kinnguqtausimajut Inuaqtausimajullu Nunaqaqqaqsimajut Arnait Niviaqsiallu.

Aaniqtiritittailiniq arnanit, niviaqsianit, amma 2SLGBTQQIA+ Inunnit pitaqariaqaqtittijut gavamanit amma Inunnit sakkutauluni kinguvaanginnuuqattaqtut utiqtaqattarningit aanniqtirinirmut piliriaqaqtutit atuqtauqattaqtunit assururutaujunit qaujimajaujut quvvariaqtittijunnaqtut aanniqtirinirmut.

Ajjiinguaq 1: 14 isumagijaujut nalunaiqtaujut inunnutpilirimunut tukimuaqtittiluti pivalliatitauninga Kanatami Inuit qanuilisigiarutitut parnaut.

Inuit Pilirijiit

Kanatami Inuit qanuilisigiarutitut parnaut saqkiqtitalauqsimajuq Kanatami Inuit pilirijiit kinnguqtausimajunit amma inuaqtausimajunit inunnit arnanit, niviaqsiaq amma 2SLGBTQIA inunnit. 10-ilagijaujut pilirijiit issivautauqataujut Inuit Tapiriit Kanatami (ITK) amma Pauktuutit Inuit Arnait Kanatami.

Kiggaqtuujiaqtut Inuuvialuit Avittuqsimajumit Kuapuriisan, Nunavut Tunngavik Timingat, Makivik Kuapuriisan, amma Nunatsiavut Gavamakkut. Ilagijaujut piqasiujjimmijut kiggaqtuujinit tisamat nunalimmiingaamqtut katujjiqatigiit: Ilagiit amma Uumasimajunut Katinngajut, Tunngasuvvingat Inuit, Anaanauqatigiit Tumingit, amma Satuurviit Inuit Arnait Katujjiqatigiingit Nunavimmi.

Ajinnnguaq 2: Inuit Nunangat inunnut angirarilluniuk nanugijaujuq, piqasiujijut 51 nunaliit Inuvialuit Avittuqsimajumit, Nunavut, Nunavik amma Nunatsiavut.

Kanatami Inuit Qanuilisigiarutinit Parnaut

Taanna qanuilisigiarutiujut nalunaiqtausimajut uvani Kanatami Inuit qanuilisigiarutinit parnaut turaanganasuaqtut tukimuaqtittilit atuliqtitauninganut 46 inunnut—turaangajut pijajumajut maligalirinirmut gavamakunnut amma inunnut.

Qanuilisigiarutiit aaqkittausimajut 14 isumagijaujut amma nalunaijaqsimmakniqtutit gavamatuqakkunnut Kanatami avittuqsimajunit gavamaunit/ukiutaqtumi—, amma inunnut—tukimuaqtitauput qanuilisigiarutiit, tunnganiqatut namiinninginnut gavamaqarviujut amma pijunnautiliit nalunaiqtauput qanuilisigiarutimut.

Inuit Nunangat amma Inugiattuniittut Inuit

Inuit Nunangat (takugulugu ajiinnguaq 2.) Inuit angiranga nunanga, 51-ni nunaliqaqtut Inuuvialunnit Avittuqsimajumit, Nunavut, Nunavik amma Nunatsiavut. Ilaakkuungajuq nunanga, piqkusinit, amma niruaqtauqattaqtunut pingasunit atausipalugijanga Kanatami nunalimaangani amma piqasiujijut amisuuniqsanit imait killinginni, ammaluttauq imaqaqnilluatanganut.

Amisuuniqsait Inuit nunaqaqtut Inuit nunanganni amma uqallattutit Inuktut uqausiriqkaaqsimmalluniu, uqausituaq uvvaluunniit atuqtaungarumajuq uqausiq.

Amisut namiinningit Inuit nunanganni aulattiqatigiigutaujut inunnut amma gavamatuqakkut, Kanatami avittuqsimajunit amma ukiutaqtumi gavamanut nunatigut amma nunamiingaaqtunit aulattinirmut timiujut saqkiqtitausimajut ukununga inuit–gavamatuqakkut nunataanirmut angirutitigut:

- James Bay amma Uannanganut Quebec Angirut (1975)
- Inuuvialuit Kingulliqaamit Angirut (1984)
- Nunavummut Angirut (1993)
- Laapatuami Inuit Nunataanirmut Angirut (2005)
- Nunavik Inuit Nunataanirmut Angirut (2006)

Atausiuluaqtut pingasunit Inuit nunaqaqtut silataani Inuit nunangat amma amisuuningit Inuit nunaqaqtut silataani avittuqsimajumit amisurorialuqtut 62 pusanti akuninginni 2006 amma 2016. Inuit nunaqaqtuin-naugaluqatillugit Kanatami avittuqsimajunit amma ukiutaqtumi, inugiattuniittut Inuit amisuuningit amisuuniqsauqajuttut Yellowknifemut, Edmonton, Winnipeg, Ottawa, Toronto, Montreal, Goos Bay amma St. John's.

Inugiattuniittut Inuit arnait, niviaqsiaq amma 2SLGBTQIA Inuit saanngattijut assurunaqtunit amma kappiasaaqtauvattunit attanaqsimananginnut ajiungittunit qanuilinganiujunit nunaqaqtut inugiattuniittut, piqasiutilluti assururutaajut attuanilinnut paliisilirinirmut, pijassauninginnut pijittirautiit, amma turaqtauvat-tutit aanniqtirinirmut, tigusisaanirmut amma aangajaanaqtulirinirmut.

Qaujisaqattanirmut Qanuilisigiarutinut Parnaut Atuliqtitauninga

Gavamait amma Inuit nunataanirmut katujjiqatigiit (ILCO) tukimuaqtittijarialiit atuliqtitauninganut Kanatami Inuit qanuilisigiarutinut parnaut aturlu pijunnautinit tunnganiqaqtunit atuqtauninga atuliqtitauninganut.

Taanna tukiqaqtuq atuliqtitauninganut aulaningit ippigusuttijarialiit amma ikajurluti avittuqsimajumut pijunnautinit, qanuilinganingit amma gavamaqarviujuq Inuit nunataanirmut katujjiqatigiit.

Gavamakkunnut tukimuaqtitaajut qanuilisigiarutinut tukimuaqtitaajarialiit ilangitigut Kanataup Gavamakkunginnut, Nunatsiaq Gavamakkungit, Nunavut Gavamakkut, Quebec Gavamangat amma Newfoundland amma Labrador Gavamangat. Asingit Kanatami avittuqsimajut inunnit inugianniqaqtut tukimuaqtittijariaqarmijut atuliqtitauninganut nalunaiqsimajunit qanuilisigiarutinut attuanilinnut inugiattu-niittunut inunnut inugianinginnut.

Pimmariujut sivuliqtuiningit inunnit ajauqtuigianirmut amma pijittiqtaujunit sangattittigiasimajut Kanatami Inuit qanuilisigiarutinut parnaummit. Ajiunginningit Pauktuutit Inuit Arnait Kanatami, Ilagiit amma Uumasimajunit Katinngajut, Tunngasuvvingat Inuit, Anaanauqatigiit Tumigiit, amma Satuuvit Inuit Arnait Katujjiqatigiingit Nunavik qaujittitiniqatut amma tunisiniqarluti kjusiniqattiaqtumit atuliqtitauninganut Kanatami Inuit Qanuilisigiarutinut Parnaut.

Inunnut tukimuaqtitaajut qanuilisigianirmut tukimuaqtitaajarialiit ilangitigut tisamanut Inuit nunataanirmut katujjiqatigiit, ukuangulluti Inuuvialuit Avittuqsimajumit Kuapuriisan, Nunavut Tunngavik Timingat, Makivvik Kuapuriisan amma Nunatsiavut Gavamakkungit.

Inuit nunataanirmut katujjiqatigiit atiliuqtusimajut inuit–nunaqaqkaaqsimajut angirutinut atiliuqtausimajut akunninginni 1975 amma 2006 amma pijunnautinit tigumiaqtuijut amma maligaqtigut kiggaqtuilluti inunnit piliriqatigiinnirijattinnut gavamatuqakkunnit ataani ilanga 35 ukunani kikkulimaanut pijunnautiit piqujaq, 1982, ammalutmtauq piliriqatigiinnirijattinnut Kanatami avittuqsimajunit amma ukiutaqtumi gavamanit.

Inuit ikajuusianiaqtut Inuit nunataanirmut katujjiqatigiinit, nalunaiqsijut ilagijauvigijanginni malinniaqtutit namminiq aulattinirmut sanasimaninginnut amma ilagijaunirmut pijunnaqtitaujut atuagarnit, atuqtaujarialiit amma qanuittuggutauningit atuliqtisimajanginnut.

Inuit–Gavamatuqakkut Piliriqatiginnirmut Katimajiralaat (ICPC) atuqtauniaqtut aulattiluti, ikajurluti amma qaujisarluti atuliqtitauninganut gavamatuqakkunnut tukimuaqtitaujuq qanuilisigianirmut ammaluttauq nalunaiqsimajut inunnut tukimuaqtitaujut qanuilisigianirmut, piqasiutilluti saqkitittilluti atuliqtitauninganut qangakkuuningit. Ilagijaujut unikkaaliuqattarialiit arraagutamaat atuliqtitauninganut qanuilingalirninganut Inuit–Gavamatuqakkut Piliriqatiginnirmut Katimajiralaat ammaluttauq kikkulimaanut.

Atuliqtitauninga Kanatami avittuqsimajut/ukiutaqtumi tukimuaqtitaujut qanuilisigiarutiit pitaqariaqarunnaqtut Inuit nunataanirmut katujjiqatigiinit aqkissiluti saqkititauninganut nutaamit atausiuluaqtumit timiujunit aulaniaqatunit piliriqatqarluti gavamanit aulattiluti, ikajurluti amma qaujisarluti atuliqtitauninganut avittuqsimajunit/ukiutaqtumi qanuilisigianirmut.

Ippigittiarlugit amma Ikajurlugit Inuit Namminiq Pijumaniqanirmut

Atuliqtitauninga Kanatami Inuit Qanuilisigiarutinut Parnaut is tunnganiqaqtuq gavamanit ippigusuttianinginnut amma ikajurninginnut pijunnautingit Inuit namminiq pijumaniqanirmut, ammaluttauq Inuit Nunataanirmut Katujjiqatigiit (ILCO) aturniaqattillugit pijunnautinginni namminiq pijumaniqanirmut.

Aaqkittauninga atuqtaunginnaqattaqtut akaungiliurutiujut tunisiqattaqtut aanniqtirinirmut Inuit arnait, niviaqsiaq amma 2SLGBTQQIA inunnit pisaqariaqaqtittijuuq gavamanit Inuit nunataanirmut katujjiqatigiinit pigiaqtittiluti angijumit nutaami atuagarnit asijjiqtunit pijunnaqsititausimajut pivalliatitauninginnut nutaanit namiinninginnut gavamaqarviujunit ammaluttauq angilligitauningakatujjiqatigiimut turaagangit.

Piusitigitauninga piunilimaanga inuusingit Inuit arnait, niviaqsiaq amma 2SLGBTQQIA Inuit tikitaujunnaqtut kisiani makimatitaujukkut amma pinmariujumit piliriqatigiittuni qanuilisigianirmut gavamalimaanit (gavamatuqakkut, Kanatami avittuqsimajut amma ukiutaqtumi) amma Inuit.

Atuliqtitauninga pitaqariaqaqtittiniaqtuq gavamanit amma inunnit angiqatigiilluti piliriqatigiinnirmut pitaqariaqaqtitaujuq pigiaqtitauluni aulataujuq, atuttiaqtuq amma attuiniqaqtuq qaujisarassaujunit aanniqtitittailinirmut, ammaluttauq kajusiinnaqtuq qaujisaqattanirmut Kanatami Inuit Qanuilisigiarutinut Parnaut atuliqtitauninga.

01

Qimaaviit amma Illuliriniq

Inuit atuqattaqsimajut illulirinirmut tuavirnaqtunit ilanginni avittuqsimajunit Inuit nunanganni nappariluaqtangani Hnnalait arraagunit, inugialuaqtitilluti amma angiraqanginniq amma tunisiqattaqtutit quvvasittunit qaujijassaujunit ilagiinit aanniqtirinirmut Inuit nunalinginnit.

Attanaiqsiniq naammattunit qimaavinnit amma illuqaqtittinirmut inunnut taimainninganut pitaqariaqaqtuq aanniqtirittailinirmut inunnit arnanit, niviaqsiaq amma 2SLGBTQQIA Inuit. pijassauningit naammattuni illuqarnimut tamakkiujut inunnut pijunsautiititit amma sapummijjutiulluni angirami aanniqtirinirmut amma aanniqtauvattunut.

Ilagiarlugu, 13 ukunani 51 nunalinnit Inuit nunanganni tuavirnaqtunut qimaaviliit arnanut qimaajunit aanniqtirinirmut, arnanit atuqattaqtunit attanangittumit namunngavissaqarati.

Qanuinnirijangit inugialuaqtut amma araqaqanginniq taimaittaujut killiqaqtitaujunit atuinnaujunit illunit Inuit nunalinginnut, killiqaqtitaujut pijassauninginnut kiinaujaqtuluangittut illulirinirmut inugiattunit amiisuniquaqtut Inuit inugianningit — ilaliutisimalluti killiqaqtitaujut atuinnaujut tuavirnaqtunut qimaaviit, tungilinga aullaapallianirmut illuqanirmut amma asingit attanangittut inuujut — ajuqnatittijuq nuqkatillugu atuqtauqattarningit aanniqtirinirmut amma inunnut arnanut, 2SLGBTQQIA inunnut amma surusinginnut qimaajunit aanniqtirinirmut.

Ilagiarlugu, Inuit arnaut amma 2SLGBTQQIA Inuit atuqattaqtut angiraqanginirmut, piluaqtumit inugiattuniittunit, attanarniqarunnaniqsaujut turaaqtauluti aanniqtirinirmut.

Gavamatuqakkut—, Kanatami avittuqsimajut/ukiutaqtumi—, amma inunnut tukimuaqtitaujut qanuilisigiarutiit attuaniliit qimaavinnut amma illulirinirmut piusittigiaqtut pijassauninginnut illuqalirluti, tuavirnaqtunut qimaaviit amma tungiliani aullaapallianirmut illuqanirmut pitaqariaqaqtut aanniqtirittailinirmut inunnit arnanit, niviaqsianit amma 2SLGBTQQIA inunnit.

Qanulisigiarutiit piliriaqaqtut attuaniqariaqaqtut nutaamut amma atuttianiqsamit aulaninginnut kiinaujaqaqtitauluti qimaaviit amma illulirinirmut. Takussautittimmijut pijaujariaqaqtunit angijunit nutaanit piliritittiniujunit qimaavinnut amma illulirinirmut, ammattaq aqkigutinit kajusivalliajunit qaujisaqattanirmut illulirinirmut pijaujarialinnit qanuiligiarlugit aulaniqattianiqsamit.

GAVAMATUQAKKUNNUT TUKIMUAQTITAUJUT QANUILISIGIARUTIIT

- 1.1 Quvvariaqtiniarlugu illulirinirmut illuit amma pimmariujut illulirinirmut ikajuqntaunirmut piliriat Inuit nunanganni illulirinirmut ajjiingittunit, gavamatuqakkut angiqsijarialiit Inuit Nunangat atuagarmit ilulinginnit piqasiujijut:
- a) Atuliqtitauninga illulirinirmut attuaniliit turaagait Inuit–Gavamatuqakkut Nunataanirmut Angirutinit;
 - b) Iliuqqaqtauningit gavamatuqakkunnit kiinaujaqqtitauniujut turaangajut ikajurluti innunit tavgungattautigi Inuit Nunataanirmut Katujjiqatigiinut (ILCO) gavamatuqakkut atuqtussanit, piqasiutiluti gavamatuqakkunni kiinaujaqqtitauniq ilagutanganu illulirinirmut; amma
 - c) Saqkitittiniq innunut turaangajunit kiinaujaqqtitaunirmut pilirianut Kanatami tussirautinit, piqasiutiluti illulirinirmut attuaniliit pilirianit.
- 1.2 Pitaqqtittiluti tuavirnaqtunut attanangittumit inuijunit, gavamatuqakkut kiinaujaqqtittijarialiit saqkiqtitauninginnut qimaaviit uvvaluunniit asingit attanangittut inuijunit atuni nunalinginnit Inuit nunanganni amma inugiattunit angijumit pitaqariaqqtillugu. Atuqtauningit qimaaviit uvvaluunniit asingit attanangittut inuijunit nalunaiqtauniaqtut pijaujariaqqtunut atuni nunalinnut, amma piqasiujijunnaqtuq arnanit amma qitunnganginni qimajut aanniqtirinirmut, angiraqangittut makkuttut, pijariaqqtut nuqkangakainnannirmut, amma ajulirutiqaqsimaajunit. Gavamatuqakkut pitaqqtittijarialiit makimatitassaujuni arraagutamaat kiinaujaqqtitaunirmut qimaavinnit amma attanangittunit inuijunit piqasiutilluti aulatauninga, sanajauningit amma makimatitauninganu kiinaujaqturutiit, iqkanaijaqtittinirmut, iqkanaijaqtitaanirmut amma ilinniatittinirmut iqkanaijaqtinit, pilirialiunirmut amma pijittiqtanut, titiraqtausimajut atuni arraagunit akinginnut inuunasuanirmut nunaliumit. Nunaqqaqsimajulirijikkut Kanatami nanisijarialiit qimaavinnit amma attanangittunit inuijunit Inuit nunanganni amma innunut turaangajut imaaviit inugiattuniittunit.
- 1.3 Pitaqqtittiluti aullaanirmut amma piqataani atuqtauninga illuqqaqtittinirmut atuni nunalinnit Inuit nunanganni amma inugiattuniittunit angijumit pijaujariaqqtunit, gavamatuqakkut kiinaujaqqtittijarialiit Inuit nunataanirmut katujjiqatigiinut taassumunga illulirinirmut piqasiutilluti aulatauninga, sanajauningit amma makimatitauninganu kiinaujaqturutiit, iqkanaijaqtittinirmut, iqkanaijaqtitaanirmut amma ilinniatittinirmut iqkanaijaqtinit, pilirialiunirmut amma pijittiqtanut, titiraqtausimajut atuni arraagunit akinginnut inuunasuanirmut nunaliumit.
- 1.4 Piusitigiatqauluni attanaqsimaniq innunut qimaajunut aanniqtirinirmut, gavamatuqakkut ilisaqsijarialiit maannaujumit innunut turangajut illulirinirmut piliritittiniujut naammangittut matujauluni Inuit nunanganni illulirinirmut pitaqangittunit, amma kajungirluti ilasigiakkanirluti, asijjiigunnaqtunit piliritittiniujunit Inuit nunanganni illulirinirmut qanuittugutauningitigut tunnganiqatqut tunisijut ingirajjutinginni tukimuaqtitausimajut turaqtuti innunut turaangajunit pijaujarialinnit akitujuutinut, ammaluttauq aulaninginnut amma makimatittinirmut piliritittiniujut amisururiaqtauluti illuit amma atuinnaujunnarningit pimmariujut ikajuqtaunirmut piliriat illulirinirmut ajjiingittunit.
- 1.5 Nalunairlugit taakkua gavamatuqakkunnit piliritittiniujut illulirinirmut atuturniqattiarluti illulirinirmut ikajunirmut pijaujariaqqtunit innunut, gavamatuqakkut atuliqtittijarialiit 2019 *Inuit Nunanganni Illulirinirmut Parnaut*.

Suputiit piruqpalliajut qanigijangani Iqaluit, Nunavut.

Pijassauninga illulirinirmut kikkulimaanut innunut pijunnautiugaluqqtillugu amma sapummijjutaulluni angirami aanniqtirinirmut, ukuatut 13 ukunani 51 nunalinnit Inuit nunanganni tuavirnaqtunut qimaaviqatqut, innunit arnanit atuqattaqtut aanniqtirinirmut attanangittumit namungavissaqarati.

KANATAMI AVITTUQSIMAJUT/UKIUTAQTUMI TUKIMUAQTITAUJUT QANUILISIGIARUTIIT

- 1.6** Qaujsaqqattaniqsarilugit illulirinirmut pijaujarialiit, Gavamakkungit Nunatsiaq, Nunavut, amma Quebec piqasiutilutittauq illulirinirmut timigijangit piliriqatiqarialiit Hammalakkunnit uvvaluunniit avittuqsimajunut gavamait amma Inuit Nunataanirmut Katujjiqatigiit (ILCO) saqkitittiluti amma kiinaujaqaqtittiluti tukisigiarutini tunisiqattautijunit atuqtauarialiit amma atuqtauvattut pijunnaqsititauluni kajusiinnaqtumi qaujsaqqattanirmut nunalimmi illulirinirmut pijaujariaqaqtut.
- 1.7** Aulaliqattiaqtumi piliriarilugu illulirinirmut pijaujarialiit amma sivulliuujjauarialiit, Kanatami avittuqsimajunit amma ukiutaqtumi gavamait piliritittijarialiit ukuninga amma ikajurluti qaujisarnirijunnaqtanginnit Hammalait gavamanginnut amma illulirinirmut pijunnautiliit.
- 1.8** Ikajurluti illuqaqtittiluti amma sapummilugit inugiattuniittut Inuit arnait, Kanatami avittuqsimajut/ukiutaqtumi gavamait ikajuriatit ilagugutangani qimaavinnut, attanangittuni inuijunit, ammaluttauq aullaapallianirmut amma aippangani angiraqaqtitaunirmut inunnut inugiattuniittunit.
- 1.9** Saqkiqtitauluni aullaapallianiq amma aippangani illuqaqtitaunirmut pijittiqtaujuq Inuit nunanginni, Kanatami avittuqsimajunit amma ukiutaqtumi gavamait piliriqatiqarialiit Inuit nunataanirmut katujjiqatigiit, qimaavinni tukimuaqtittijit, pijittirautiqatittijut, amma uumasimajut aanniqtirinirmut parnainirmut amma tunijauninginnut taakkua pijittirautiit.
- 1.10** Nalunairlugu taakkua inulimaat ilagiit qimaajut aanniqtirinirmut attanangittumi namungavissaqarluti — nunalinniugalaruni maannaujunit pitaqattiangittunitqimaavinnit, attanangittunit illunit uvvaluunniit aullaapallianirmut amma aippangani illulirinirmut — paliisikkunnit pijittiqtat amma Kanatami avittuqsimajunit, ukiutaqtumi, amma avittuqsimajunut aanniaqtulirijiit pijunnautiliit atuliqtittijarialiit atuagarnit amma atuqtauarialinnaat aullaqtauninginnut iluit arnait, 2SLGBTQIA Inuit, amma qitunngangit taimaigumajunit, nunalimmut uvvaluunniit gavamaqarviujumut taakkuninga kisulirijutiqaqtunit.
- 1.11** Ikajurluti nuqkaqtitauluni illulirinirmut tuavirnaqtuq Inuit nunanganni, Kanatami avittuqsimajut amma ukiutaqtumi gavamait piliriqatiqarialiit Inuit nunataanirmut katujjiqatigiit amma gavamatuqakkut ikajurluti atuliqtitauninganut *Inuit Nunanganni Illulirinirmut Parnaut*.
- 1.12** Ikajurluti taakkua Inuit ilagiit pijassauniqaluti illulirinirmut — amma Inuit iqkanaijaqtitauningit sivulliuujjautitauluni amma ikajuqtauluni — Kanatami avittuqsimajut amma ukiutaqtumi gavamait, amma/uvvaluunniit kamagijagaqtut timiujut, nuqkatittijarialiit ilainnaanirmut illulirinirmut atuagarnit piqasiujjigittut inunnit iqkanaijaqtinit pijassauninginnut illulirinirmut ikajuusiat.

INUNNUT TUKIMUAQTITAUJUT QANUILISIGIARUTIIT

- 1.13** Ikajurluti Inuit attanangittut, Inuit Nunataanirmut Katujjiqatigiit (ILCO) uvvaluunniit kiggatuqtingit piliriqatigialit gavamakkunnit saqkitittiluti avittuqsimajumut parnautinit amma akinginnu katutiqattautijunit angirutinit illunut amma aulatauninginnut attanangittuq iluit, qimaviit amma asingit attanangittut inuijut atuni Inuit nunalinginni.
- 1.14** Ikajurluti Inuit attanaqsimatiinnarlugit, Inuit nunataanirmut katujjiqatigiit imaittarialit piliritittiluti namminiq kisulirijjutinginni, qangatuinnakkut naamatillugu, pivalliatitauninganut amma aulatauninganut nutaat attanangittut illuit, qimaviit, aullaanirmut amma aippangani illuliriniq.
- 1.15** Ikajurluti nuqkaqtitaluni illulirinirmut tuavirnaqtuq Inuit nunangannit amma ikajurlugit Inuit angirami namminiqanirmut, Inuit nunataanirmut katujjiqatigiit qinirialit tunisinirmut piliritittiniujunit gavamakkunnit illulirinirmut piqasiutilluti, kisiani killigingitangit ukununga, piliritittinirijangit namminiq kisulirijjutinginnut pivalliatitauninganut nutaaq illuliriniq, ammaluttauq inunnut tukimuaqtitaujut piliriat ikajurluti angirami namminiqanirmut amma saqkijaaqtitauninga pijassauninga asinginnut illulirinirmut naliiraarassanut illulirinirmut ajjigiingittunit.
- 1.16** ikajurluti nuqkaqtitaluni illulirinirmut tuavirnaqtuq Inuit nunanganni amma ikajurlugit angirami namminiqanirmut, Inuit Nunataanirmut Katujjiqatigiit piliritittijarialit namminiq kisulirijjutinginnut, naukkutuinnaq naamatillugu, timiujunit piliriqatigiinikkut amma piliriqatigiittinikkut, ikajuqtunit Inuit namminiq kajungiqsimaninginnut pijittiqtaujunut illulirinirmut, piqasiutilluti qanuruluuq isumagijausimajut sanasimaningit illuit, kiinaujaqaqtitaunirmut aaqkittausingit amma atuqtaulaangujunnaqtuq atuqtauluti illulirinirmut naliiraarassanit illulirinirmut ajjigiingittunit.
- 1.17** Ikajurunnaniarlugit nutaat amma kiinaujaqtuluangittut illulirinirmut sanajauningit, Inuit nunataanirmut katujjiqatigiit atuqtuarialit, naamatillugu, Inuit namminirijanginni nunanit amma sanajausimajut nutaanut illunut, qimaavinnut amma inuuqatigiinnirmut piqutirjuanit pivalliatitauninginnut.
- 1.18** Ikajurluti nuqkaqtitaluni illulirinirmut tuavirnaqtuq Inuit nunanganni amma ikajurlugit angirami namminiqanirmut, Inuit nunataanirmut katujjiqatigiit piliriniqarluti ikajuqtuijarialit nutaanut amma angijunit piliritittinirmut gavamakkunnut amma asinginnut illulirinirmut ajjigiingittunit.

02

Piqutirjuat

Matujauninga angijuuq piqutirjuat qaujimajaungittut ukunani Inuit Nunangat amma asingit Kanatamiittulimaat pitaqariaqaqtuuq piliriarilugu pijjutiqaqtittijut tunisiqattaqtut aanniqtirinirmut Inunnit Arnait, Niviaqsiaq amma 2SLGBTQQIA Inuit, ammaluttauq pijunnaqtitaullut Inuit Arnait, Niviaqsiaq amma 2SLGBTQQIA Inuit pimunsarluti atangirlugit inunnut pijittiqtaujuni tunnganiqaqtut namimiutauninginnut.

Taakkua ataaguuqtut pijjutiqaqtittijut piqasiujjimut quvvasittut akingit inuunasuanirmut amma ajuqsanirmut, ammaluttauq killiqaqtitaajut pijassauninginnut paliisiquanirmut, aanniaqtulirinirmut amma maligalirinirmut pijittiqtat.

Gavamatuqakkut–, Kanatami Avittuqsimajut/Ukiutaqtumi–, amma inunnut tukimuaqtitaajut qanuilisigiarutiit attuanilinnut piqutirjuanut sivulliuujjinirmut atuqtaajut piusitittigiaqtut irnginnaarutikkut sukanninga amma pijunnaqtitaullut inunnut pijassauninginnut maligalirinirmut amma niaqukkut aanniaqtulirinirmut pijittiqtani tunnganiqaqtut namimiutauninginnut.

Qanuilisigiarutiit ilisaqsimmijut pimmarinunga atuqtauninga inuuqatigiinnirmut piqutirjuat ilagijaujuq aanniqtirittailinirmut amma ikajuqtut aannitiqtausimajut.

Ani Arnattuk, Angijuuqkaa Saturviit takunnaqtuminiusimalauqtut MMIWG naalangniqaqtillugit Montreali.

Inuuqatigiinnirmut piqutirjuat ilagijauqataajut pimmarinujunit aanniqtirittailinirmut amma ikajunirmut aannitiqtausimajunit aanniqtirinirmut.

GAVAMATUQAKKUNNUT TUKIMUAQTITAUJUT QANUILISIGIARUTIIT

- 2.1** Piusitigiarlugu pijagsauninga ilinniarniliriniq, aanniaqarnangittuliriniq amma malilirinirmut pijittiqtaujuut Inuit Nunanganni, gavamatuqakkut saqkitittijarialiit nutaamit kiinaujaqaqtittinirmut kajungiqsaijunut amma ikajuqtunit piliritittiniujunit atuqtauninginnut ajjiliurutikkut katimaniq amma qarasaujakkut aanniaqarnangittuliriniq ilinnianikkut, maligaqtigu amma aanniaqtulirinirmut atuqtaujuut, piqasiutilluti piliritittiniujut akitujunut akinginnut attuaniliit tusaumajjutilirinirmut piqutirjuanut amma ajjiliurutikkut katinirmut katimaviujut.
- 2.2** Matulugu qarasaujakkuurunnaqtut pitaqanginninga ukunani Inuit nunanga amma asingit Kanatalimaamit, gavamatuqakkut piliriqatiqarialiit Inuit Nunataanirmut Katujjiqatigiit (ILCO) amma Kanatami Avittuqsimajut, Ukiutaqtumi amma Avittuqsimajunut Gavamait saqkitittiluti amma kiinaujaqaqtittiluti atuliqtitauninganut parnaut katinngajuinnaulirninginnut nunalit Kanatami uajanut ilagijaujunut.
- 2.3** Nalunairlugu irnginnaarutinut amma uqaalutinut pijittiqtaujuut pijassauluti inunnut arnanut amma 2SLGBTQIA Inuit qimaajut aanniqtirinirmut, gavamatuqakkut piliritittijarialiit ilagijautittinirmut piqutirjuanut.

KANATAMI AVITTUQSIMAJUT/UKIUTAQTUMI TUKIMUAQTITAUJUT QANUILISIGIARUTIIT

- 2.4** Matunugu qarasaujakkuurunnaqtut pitaqanginninga, Kanatami avittuqsimajut/ukiutaqtumi gavamakkut piliriqatigiitqatiqarialiit pivalliatitauninganu amma kiinaujaqaqtitauninganuq naammanninganut qaujisarniujunit ilagiliqtitauninginnut Inuit nunalilimaangit Kanatami uajanut ilagijaujunut.
- 2.5** Ikajurlugu ilagutanga pijittiqtanit pijaujariaqaqtut aanniqtirittailinirmut amma ikajurlugit aanniqtausimajut aanniqtirinirmut, Kanatami avittuqsimajut/ukiutaqtumi gavamait angijunit nutaanit piliritittijariaqaqtut Inuit nunalinginni inuuqatigiinnirmut piqutirjuanut, piqasiutilluti iniajut aulattinirmut tunijauninginnut pijittiqtaujuut surusirnut amma makkuttunut aanniqtausimajunut aanniqtirinirmut, nunalimmi qanuingitianirmut kativvingit, ammaluttauq attanangittut iniujut surusirnut amma makkuttunut.
- 2.6** Piusitigiarlugu pijassauningit pijittiqtaujuut amma matulugu qarasaujakkuurunnaqtut pitaqanginninga ukunani Inuit nunanga amma asingit kanatalimaami, Kanatami Avittuqsimajut/Ukiutaqtumi gavamait saqkitittijarialiit niuvinirmut parnautiit ilagiliqtitauninginnut Inuit nunalingit gavamaqarvigijanginni kiisaujaqtuluangittunut sukattuni irnginnaarutiqaniq.

INUNNUT TUKIMUAQTITAUJUT QANUILISIGIARUTIIT

- 2.7** Piusitigiarlugu pijassauningit pijittiqtaujuut amma matulugu qarasaujakkuurunnaqtut pitaqanginninga ukunani Inuit Nunangat amma asingit Kanatalimaamit, Inuit Nunataanirmut Katujjiqatigiit (ILCO) piliriqatiqariaqaqtut asinginni saqkitittinirmut niuvinirmut parsautinit ilagijaulinirmut nunaligijanginnit sukakkumi irnginnaarutikkut.
- 2.8** Piusitigiarlugu pijassauningit pijittiqtaujuut amma matulugu qarasaujakkuurunnaqtut pitaqanginninga ukunani Inuit Nunangat amma asingit Kanatalimaamit, Inuit Nunataanirmut Katujjiqatigiit ikajuqtuijarialiit nutaanit piliritittiniujunit gavamakkunnut uajanut pilirianit.

03

Ilinniarniliriniq

Gavamait piqkusituqarisimajangit atuqtuti ilinnianirmut sanarrutiulluni piqkusiit piijaqtauluti inuit amma killiaqtauluni uqausivut, piqkusivut amma inuusirijavut.

Inuit kajusiinnaqtut assuruqtuti imanginni avittuqsimajunit Inuit nunanganni attasaiqsiluti aulattinirmut ilinnianilirinirmut atuqtaujunit amma nalunaiqsiluti takussautittiluti uqausittinni, piqkusittinni amma ilinniarnilirinirmut sivulliuqtaujarialiit.

Piusitigiaqtauningit pijassauningit inunnut ilinniariisaanirmut amma surusirni kamajiunirmut pilirianit ammaluttauq piusitigiaqtauningit ilinniarnilirinirmut pisimattinirmut inunnit pitaqariaqtautut amisuuniqsanut ilagiinut tikittiluti qanuingitiaqtumi amma pirunniqattiaqtumi.

Tavvanissainnaq atauttikku, ilinniarviujut pitaqariaqtautunit piliriaqtautut nuqkaqtitauninganut kinguvaa-nuqattautiljunut utiqtaqattarninga aanniqtirinirmut pijittiqluti inunnut surusirnut amma makkuttunut assurunnaqtunit aturniaqsimajunit, amma nalunairlugu takkua ilinniaqtiit ajurutiaqtautut qaujisaqtauluti amma ikajuqtauluti pijunnaqtanginni amma ilanginnut pijunnaqtanginni maligaqtigut pijunnaqtitaujut.

Gavamatuqakkut–, Kanatami Avittuqsimajut/Ukiutaqtumi–, amma inunnut tukimuaqtautaujut qanuilisigiarutiit attuanilinnut ilinniarnilirinirmut sivulliuqtaujarialiit ikajuqtut ilagutangani ilinniavimmu aulataujut, quaqsaaqsi-majunut niaqulirinirmut aanniaqtulirinirmut pijittiqtaujut surusirnut amma makkuttunut atangiqtugit Inuit nunalilimaangit ammaluttauq inugiattuniittut amisuuniqtautunit inunnit inugianningit.

Taakkua qanuilisigiarutiit qiniqtut nuqkatittiluti inunnut pijunsautiit siqumittauninginnut nalunaiqsiluni Inuit ilinniaqtiit ajurutiaqtautut qaujisaqtauluti amma pijunarluti ikajuqtaunirmut maligaqtigut pijunnaqtitaujunit.

Taakkua qanuilisigiarutiit qiniqtut piusitigiarlugu ajjigiittittinirmut pijassauninginnut ilinniarniliriniq tuki-muaqtillugit gavamait amma Inuit Nunataanirmut Katujjiqatigiit (ILCO) saqkitittiluti Kanatami ilinniarnilirinirmut atuagarnit, amma Inuit Nunataanirmut Katujjiqatigiit sivulliuqtautut attanaiqsijunit Inuit pijumanirijanginnit tunijauninginnut ilinniarnilirinirmut pijittiqtaumut.

GAVAMATUQAKKUNNUT TUKIMUAQTITAUJUT QANUILISIGIARUTIIT

- 3.1** Ikajurlugi usitigianirmut ilinniarnilirinirmut pisimattinirmut amma piruqtittinirmut, gavamatuqakkut aturiaqaqtangit kiinaujaqtunirmut pijunnautingit nalunaiqtauluti qakaHmi avittuqsimajut amma ukiutaqtumi inugiattuni inuttaqaqtutsivulluujiluti saqkiqtitauninga qaujjausimajunitk tunnganiqaqtut, quaqsaaqsimajunut pijittiqautilt amma ikajunirmut.
- 3.2** Ikajurlugit pijunnatillugit Inuit ilinniaqtiit pimunnarluti ilinnianirmut pitaqaqtitaujut Inuktut, gavamatuqakkut piliritittijarialiit pilirijaujunit ikajuqtuijunit inunnit ilisaijinit iqkanaijaqtittinirmut, ilinnianirmut amma pisimajauninginnut.
- 3.3** Ikajurlugit pinasuaqtaujujut piusitigiarlugit ililliarnilirinirmut pisimattinirmut Inuit Nunanganni amma attilligiarlugu ajuqsarniq, gavamatuqakkut piliriqatiqarialiit inunnit saqkitittiluti ilinniarnilirinirmut atuagaugajuttut amma atuqtauninga kiinaujaqtunirmut pijunsautinga nalunaiqtauluni Kanatami avittuqsimajut amma ukiutaqtumi gavamangit sivulluujiluti piliritittinirmut pisimajauluti.
- 3.4** Ikajurlugit nalunairlugu taakkua surusiit piulaangujunnaqtunit pigiarniqarluti inuusirmit, gavamatuqakkut ilaliujjijarialiit Inuit ilinniarialisaannirmut amma surusirni kamajiunirmut sanasimaninganut sivulluujajarialiitamma parnautit Kanatami saqkiniaqtut kanatalimaamit ilinniarialisaannirmut amma pairivinnut atuqtaujujut.
- 3.5** Pimunnatillugit Inuit pijassauninginnut maannaujumit ilinniarnilirinirmut pijittiqautilt pitaqaqtitaujujut gavamatuqakkunnut, pijunnaqtitauningit ilinniarnilirinirmut pilirianit aulataujut nunaqaqkaqsimajulirijikkut Kanatami angilligiatqaujarialik piqasiujjauluti Inuit nunalingit.
- 3.6** Matujauluti qaujimajaungittut ilinniarnilirinirmut pijittiqautilt amma ikajuqtaujujut qanuuluurniqangittunut Nunavik Inuit ilinniaqtiit, gavamatuqakkut piliriqatiqarialiit Makivik Kuapuriisakkunni pijunnaqtitaulusi taimattut pijittirautilt amma ikajuqtauniujut.

Lisa Siammai Inuuvialuit Avittuqsimajumit Kanatami ilagiinit uqaujigiatqinit uqalimaatuq ilangani qaujjausimajunit unikkaanit.

Ilinarviujut pitaqariaqaqtunit
atuqtut nuqkaqtitauninginnut
kinguvaariinuqattativattunit
utiqaqtunit aanniqtirinirmut tunisiluti
pijittiqtanit Inunnut ilinniaqtinut
aturniqqsimajut assurunnaqtumi
amma nalunailugu pijassauninga
qaujsaqtatiarninginnut amma
ikajuqtauninginnut ilinniatiit
saajurutiaqtut.

KANATAMI AVITTUQSIMAJUT/UKIUTAQTUMI TUKIMUAQTITAUJUT QANUILISIGIARUTIIT

- 3.7** Saqkiqtitauluti inunnut pijusautiit piliriangugialiit ilinniaqtinut ajurutilinnut ammaluttauq attilligiarlugu attanarutiujunnaqtut aanniqtirinirmut amma tigujausimanirmut, Kanatami avittuqsimajut/ukiutaqtumi gavamait qaujisarialiit ilinniaqtilimaanit najjiangulluti imialunnut attuqtausimajunit amma pitaqaqtillugit ilinniaqtiit amma ilangit malinniaqtuni ilinnianirmut amma niaqulirinirmutt pijittiqtaujut.
- 3.8** Ikajurluti pijunnaqtitauluni Inuit ilinniaqtiit pijunnarluti ilinnianirmut pitaqaqtitaujut Inuktut, Kanatami avittuqsimajut/ukiutaqtumi gavamait piliritittijarialiit pilirijaujunit ikajunirmut inunnit ilisaijinit iqkanaijaqtittinirmut, ilinnianirmut amma pisimavauninginnut.
- 3.9** Ikajurluti pijunnaqtitauluni Inuit ilinniaqtiit pimunnarluti ilinnianirmut ammaluttauq ikajurluti qaujiauninginnut ajurutiqaqrunnaqtut, Kanatami avittuqsimajut/ukiutaqtumi gavamait aulattijarialiit tunngavinginnut tusaanirmut amma takunnanirmut qaujisaqtauninginnut atangitqtunut inunnut ilinniaqtinut.
- 3.10** Nalunairlugu ilinniaqtiit ajurutiqaqtut uvvaluunniit qanuilluqattarninginnut akaungiliurutiqaqtut attuiniqaqtut ilinniarninginnut pijunnarluti ikajuqtaunirmut pijariaqaqtanginni amma takkua Kanatami avittuqsimajut/ukiutaqtumi gavamait pasijassaujunsarluti ilagutanganut taassumunga ikajunirmut, Kanatami avittuqsimajut/ukiutaqtumi gavamait pitaqaqtittijarialiit qaujisanimut pijittiqtaujut pitaqariaqaqtut qaujiauluti Inuit ilinniaqtinilimaat ajurutiqaqtut uvvaluunniit qanuilluqattarninginnut akaungiliurutiqaqtut, ammaluttauq qaujisaqattarniq amma unikkaaliurniq pijassauninginnut pijittirautit amma piuningit.
- 3.11** Nalunairlugu naammattuni atuagarnit amma atuagait ininganiilluti sapummittiluti amma ikajurluti ilinniaqtinut ajurutiqaqtunit, Kanatami avittuqsimajut/ukiutaqtumi ilinniarnilirinirmut maligait amma atuagait nalimuliqtitaujarialiit maannaujumit inunnut pijunnautinut piliriangugialinnut amma atuagait pijassauninganu ilinniarniq ilinniaqtinut ajurutiqaqtunut, ammaluttauq qaujiausimajunit tunnganiqaqtut atuqtauvattut ikajunirmut ilinniaqtinut ajurutiqaqtunit.
- 3.12** Pitaqaqtillugit ilinniaqtiit ikajuqtaunirmut amma sanarrutinit pijariaqarunnaqtangit mamisanirmut, aturunnannirmut amma pirunirmut inuqatigiittunit, Kanatami avittuqsimajut/ukiutaqtumi gavamait ilaliujjijarialiit qaujiausimamunit tunnganiqaqtut, atausirmi quaqsanirmut pijittiqautit amma ikajuqtaunirmut ilinniavinnut atangitqutit Inuit nunalingit, ammaluttauq inugiattuniittunit amisuuniqaqtut inunnit inugianningit.
- 3.13** Ikajurluni nutvqkatillugu atuqtaugajuqattarninga aanniqtiriniq arnanit, surusiit amma 2SLGBTQIA Inuit, Kanatami avittuqsimajut/ukiutaqtumigavamait piruqtittijarialiit kajusittiaqsimajunit asinginni gavamaqarviujunitk angiqtauninginnut amma saqkiqtitauninginnut arraagunginnut naammattuni ilinniarassanit ilinniatittijut ilinniaqtinut qanuingitiaqtuni qanuilluqattautimunit amma qanuilluuriqarmangaata aturniruti aanniqtirinirmut.
- 3.14** Sanngatillugu Inuit nunalingit aulattinirmut ilinnianirmut atuqtaujuunit pijittiqtuni inunnit ilinniaqtinut, Kanatami avittuqsimajut/ukiutaqtumi gavamait saqkittijarialiit maligaqtigut pitaqariaqaqtumi saqkiqtitauninganut avittuqsimajumut amma/uvvaluunniit ataagut avittuqsimajunit ilinniavimmut katimajiit taakkunani avittuqsimajunit pitaqaqtinnagit.
- 3.15** Pimunnaqtitauluni inuit anaasaujut ilinnianginginnarluti uvvaluunniit utirluti ilinniavimmut pijariisiluti ilinniaqtamini, Gavamangit Nunatsiaq, Nunavut ammaluttauq Newfoundland amma Labrador pijunnatittigialiit pijassauninginnut kiinaujaqtuluangittut pairivinni saqkitittiluti ilinniariisaanirmut pairivinnit atuqtaujuq nunavikmi pitaqaqtittijut atausirmi, kiinaujaqtuluangittut amma katinngajut akingit pairivinnut.

INUNNUT TUKIMUAQTITAUJUT QANUILISIGIARUTII

- 3.16** Atuqtautailitillugu inunnut pijunnautiit siqumitauningit ilinniaqtinut ajurutilinnit, Inuit Nunataanirmut Katujjiqatigiit (ILCO) sivulliujiijarialiit ikajuqtuijunirmut amma ikajunirmut inunnit ilinniaqtinut ajurutiaqtunit.
- 3.17** Nalunairlugu taakkua Inuit ilinniaqtiit ajurutiaqtut ajjigiittitaujunit pijunnarluti ilinnianirmut amma pijittitaujunit pijariaqaqtanginni, Inuit Nunataanirmut Katujjiqatigiit piliriaqarialiit kamagijaqluti uvvaluunniit ikajurluti immikuuqtumi qaujisanirmut pijassauninginnut ilinnianirmut amma pijittitani inunnut ilinniaqtinut ajurutiaqtunut, amma ilagijautillugit gavamait uvvaluunniit avittuqsimajumut ilinniavimmut katimajiit pivalliatitauninginnut aaqkigutiit piusitigiaqtuninnut ikajunirmut taakkununga ilinniaqtinut. .
- 3.18** Ikajurlugit qaujisaqattanirmut amma piusitigiarlugu ilinaninirmut pisimajauningit inunnit, Inuit nunataanirmut katujjiqatigiit sivulliujiijarialiit pivalliatitauninga Kanatami ilinniarnilirinirmut atuagait amma ikajuqtuiluni atuliqtitauninginnut maannaujumit amma nutaanit maligarnit amma atuagarminit atuqtaujut.
- 3.19** Ikajurlugi pivalliatitauninga ilinniarnilirinirmut atuqtaujut pijumajavut uvugut qitunnganginnut, Inuit Nunataanirmut Katujjiqatigiit sivulliujiijarialiit attasaiqsinirmut Inuit namminiqm pijumaniqarninginnut aulatauninginnut ilinniarnilirinirmut pijumajuqaqtillugut uvvaluunniit pijumajuqaqtillugu aturluti gavamaqakrkuujumi tunijauninginnut inilinnianirmut pijittitani, piqasiutilluti tunijauningit pijittitaujut maannaujumit aulataujut avittuqsimajumut ilinniavinnut katimajinut titiraqsluti nalunaiqsimajunit gavamaqarviujumi uvvaluunniit kamagijaujariaqaqtunit.

Kanatami Inuit Qanurtauurutauqujangit pitjutigillugit kinngurtausimajut amma inuaqtausimajut Inuit arnait, niviaqsiat amma angutaujumajut arnaujumalullu amma asingit

GAVAMATUQAKKUNNUT TUKIMUAQTITAUJUT QANUILISIGIARUTIIT

- 4.1 Attilligiarlugu ajuqsarniq amma piusitigiarlugu niqinut attanaiqsimanirmut inunnit, gavamatuqakkut piliriqatigiarliit inunnit amma atuliqtillugu 2021 Kanatami inunnit niqinut attanaiqsimanirmut parnaut, piqasiutilluni atuliqtitauninga Kanatami inunnit turaangajut, qaujjausimajunut tunngaviqaqtut niqinut attanaiqsimanirmut piliriat amma ikajunirmut pilirijaujut sanngatittigiatut niqinut attanaiqsimanirmut.
- 4.2 Attilligiarlugu inunnit, gavamatuqakkut saqkitittijarialiit Kanatami kiinaujassanirmut atuqtaujaunaqtut piliriqatigiarluti inunnit, atuliqtitaullugu, ikajurniaqtuni inunnit ilagiinit inuunasuaqtut qanigijangani amma tungaani gavamaqarviujumut ajuqsanirmut quvvasinninga.
- 4.3 Ikajurlugit ilauqatauningit Inuit arnait kiinaujalirinirmut, gavamatuqakkut piliriqatigiarliit inunnit saqkitittiluti inunnit turaangajut qanuilisigiarutiit ilagijauninginnut saqkinaqtunit qanuilisigianirmut parnaut arnanut kiinaujalirinirmut.
- 4.4 Attilligiarlugu ajuqtarniq amma attanarunaqtut aanniqtillirinirmut, gavamatuqakkut piruqtittijarialiit piujunit amma piliriqatigiittunit iqkanaijaanguvalliajut Quebec amma Nunavikmi timiujunut atuliqtittiluti ajjipaluani akingit inuunasuanirmut attilligiatqittigutiit Inuit Nunanganni.

KANATAMI AVITTUQSIMAJUT/UKIUTAQTUMI TUKIMUAQTITAUJUT QANUILISIGIARUTIIT

- 4.5 Aulaniqattianiqsami tikittiluti pijaujariaqaqtunit Inuit ilagiinut tunnganiqaqtut ikajuusiaqtaanirmut pilirianit, Kanatami Avittuqsimajut/Ukiutaqtumi Gavamait saqkitittijarialiit ajuqsanirmut quvvasinninga takussautittijut avittuqsimajumut akingit inuunamusuanirmut.
- 4.6 Ikajurluti kujannirmuungajunit pavisattauninginnut iqkanaijarviujumit amma piusitigiarlugu pisimajauninginnut Inuit arnait iqkanaijarviujunit, Kanatami avittuqsimajut/ukiutaqtumi gavamait sivumugiarliit piusitigiarutinit iqkanaijaqtittijumu malinnirmut pijjutiqaqtunit inunnit pijunnautiit maligarnit atuni gavamaqarviujunit.
- 4.7 Ikajurlugit Inuit arnait iqkanaijarniaqtunut iqkanaijarvinnut, Kanatami avittuqsimajut/ukiutaqtumi gavamait ikajuraliit akinginni tunijauninginnut pijittirutit attuaniliit ilinniarialisaannirmut, pairivinni, amma ikajuqtausimamunit inuunasuanirmut, piqasiutilluti atuagaliurnikkut suurlu nunaqaqtittiniq pairivinnut piqutirjuanut.
- 4.8 Attilligiarlugu ajuqsarniq amma piusitigiarlugu pijassauninginnut ilinniarnilirinik amma iqkanaijarniq, Kanatami avittuqsimajut/ukiutaqtumi gavamait piliritittijarialiit atasirmi makulimmi pijittiqtanit pilirianut innarnut pijariiqsisimangittut ilinniariakkaninirmut, amma iqkanaijaamut tukimuaqtittijunit amma ikajuqtauniq iqkanaijaamu ilijauninganu, ammaluttauq ilinanitittiqattarniq amma qaujimanuijut pipiusitigiaqtauningit tamakkinuiqkanaijanirmut amma ilinniarnilirinirmut pivissaujunnaqtunit.

INUNNUT TUKIMUAQTITAUJUT QANUILISIGIARUTIIT

- 4.9 Ikajurlugit ilinnianirmut pisimattininginnut amma kiinaujalirinirmut attanaiqsimanirmut, Inuit Nunataanirmut Katujjiqatigiit (ILCO) kiinaujaqaqtittijarialiit amma ikajurluti kiinaujaqtuluangittunit ilinniarialisaannirmut amma pairivinnut inunnit arnanut atiliuqsimajut ilinjniariakkaninirmut ilinniarnilirinirmut pilirianit. Taakkua kiinaujaqaqtitauniujut naammagialiit amma takussautittiluti avittuqsimajumut akinginni inuunasuanirmut.
- 4.10 Ikajurluti piusitigiarlugu niqinut attanaiqsimanirmut, sanngattigiarlugu niqinit aulattinirmut amma atilligiarlugu ajuqsarniq, Inuit Nunataanirmut Katujjiqatigiit sivulliuqjijarialiit atuliqtitauninganut *Kanatami Inuit niqinut attanaiqsimanirmut parnaut*.
- 4.11 Ikajurlugit attanaiqsinirmut iqkanaijaani amma piusitigiarlugu kiinaujalirinirmut attanaiqsimanirmut, Inuit nunataanirmut katujjiqatigiit ikajuraliit — amma qangatuinnakkut naammattillugu tukimuaqtittiluti — maannaujumit pilirijaujunit ilinniatittinirmut uqalimaarunnannirmut titirarunnannirmut, naasausirinirmut amma iqkanaijaqtitaunannirmut ajunginniujut.

05

Aanniaqtuliriniq amma Qanuingitiarniq

Piusitigiaqtauningit pijassauninginnut aanniaqtulirinirmut amma qanuingitianirmut piliriat, pijittiqtaujuut amma ikajuqtaujuunut inunnut pitaqariaqallarittut aanniqtitittailinirmut Inunnit Arnanit, Niviaqsiat amma 2SLGBTQIA Inuit.

Killiaqtaujut atuinnaunnaarningit aanniaqtulirinirmut amma qanuingitianirmut pijittiqtaujuut Inuit nunanganni — suurluikajuqtauniq, niaqulirinirmut mamisarniq, surranaqtuni atuqattanirmut pijittiqtanit atuqtaujuut, amma isumaqattiangittut kamagijauningit — piganaqtittijut pijutigigiannaqsimajanginnut angijumi aanniqtiriqtannirmut amma nuqkatillugugu utiqattarninga aanniqtiriniujuq.

Killiaqtaujut aanniaqtulirinirmut amma qanuingitianirmut pijittiqtaujuut inukkut sulit apurutiluataujuq pijassauninginnut aanniaqtulirinirmut amma qanuingitianirmut pijittiqtaujuunit inunnut sivulliqpaarijangit, uqausituangit, uvvaluunniit atungaarumajangit uqausiiq inukkut.

Angijumit qaujjiausimagaluaqtillugit ikajuqtauninginnut pitaqariaqarninga pijittiqtanut aulatauniqattiaqtut gavamakkut pilirivinginni, maannaujumit aanniaqtulirinirmut amma qanuingitianirmut pijittiqtaujuut, piliriat amma ikajuqtaujuut aulatauniqattiaqtangittut tamakkinni iluani amma gavamakkut pilirivinginni.

Gavamatuqakkut—, Kanatami avittuqsimajut/ukiutaqtumi—, amma inunnut tukimuaqtitauijut qanuilisigiarutiit attuanilinnut aanniaqtulirinirmut amma qanuingitianirmut piliriaqaluaqtut atuqtaunginnaqattaqtuni asijjiqtunit aanniaqtulirinirmut amma qanuingitianirmut pilirianit, atuagait, pijittiqtaujuut amma ikajuqtaujuut pitaqariaqtauijut ikajurluni aanniqtitittaitittinirmut Inunnit arnanit, niviaqsiat amma 2SLGBTQIA Inuit.

Qanuilisigiarutiit piliriaqaluaqtut pitaqariaqarninganut gavamatuqakkut sivuliqtuinirmut ikajunirmut atuagarnit, qitinganuanirmut amma pilirijaujuunit qaujimajattinni pitaqariaqtauijut ikajurluni aanniqtitittaitittinirmut. Taanna piqasiujjiuq ikajuqtauningit quaqsaqsimajunut qitinganuanirmut ilinniavinni ikajuqtut inunnit surusirnit amma makkuttunit, amma pivalliatitauninga qaujjiausimajunit tunnganiqattut piliriat kamagijaqtut attarutiqaqtittijunnaqtunit aanniqtirinirmut.

Qanuilisigiarutiit piliriaqaluarmijut akuniujumut aqkigutinit piusitigiaqtauninginnut tunijaujuut aanniaqtulirinirmut amma qanuingitianirmut pijittiqtaujuut amma pilirijaujuut avittuqsimajumut, piqasiutluti pipitaqariaqaninga Inuit aturluti nammini qijumaninginnut aulatauninginnut aanniaqtulirinirmut kamagijaunirmut atuqtaujuut.

GAVAMATUQAKKUNNUT TUKIMUAQTITAUJUT QANUILISIGIARUTIIT

- 5.1 Ikajurluti amma makimatittiluti isumagijauruluuqaqsimajunit amma qaujjausimajunit tunnganiqaqtut aangajaanaqtuttu-qattanirmut amma niaqulirinirmut aanniaqtulirinirmut pijittiqtauju piliriat amma qitinganuarniujut Inuit nunalinginni, gavamatuqakkut saqkitittijarialiit qanuittuuninginnut tunnganiqaqtut piliriami aulatauluni allanut amma Inuit aanniaqtulirivinginnut nunaqaqkaaqsimajulirijikkut Kanatami. Piliriamut kiinaujaqaqtitauninga iluqkaqtaujuarialiit piusititagiarluni pijassauninga atangiqtuni ajjiingittuni pijittiqtanit niaqulirinirmut amma aangajaanatuqtuqattanirmut ajurutiliit, amma ikajunirmut qitinganuanirmut amma pijittiqtanut assuruqtittitailinirmit amma mamisanirmit quaqaanaqtunut assururutaunut inunnit surusiit, makkuttuit, amma innait.
- 5.2 Ikajurluti saqkitittinirmit amma makimatillugu isumagiruluujarijausimajut amma qaujjausimajunit tunnganiqaqtut aangajaanaqtuni atuqattanirmut amma niaqulirinirmut aanniaqtulirinirmut pijittiqtat piliriat amma qitinganuarniujut Inuit nunalinginni, ammaluttauq inugiattuniittunit inunnit inugiannilluataqaqtunit, gavamatuqakkut ikajuqtuijarialiit ilagutanga pijittiqtanut tunijaujunut angirutitigut pijittiraituqaqtittijunut, naammatillugu.
- 5.3 Ikajurluti pijassauninginnut aanniaqtulirinirmut pijittiqtauju inunnut ammaluttauq saqkitittiluti aulanirijangit pijunattittijuni inunnit nammini pijumanirijanginnut tunijauninginnut aanniaqtulirinirmut pijittiqtauju, gavamatuqakkut saqkitittiqatigiqatigarialiit qanuittuuninginnut tunnganiqaqtunit Kanatami nunaqaqkaaqsimajunut aanniaqtulirinirmut maligait, piliriqatigarluti inunnit.
- 5.4 Kajungiqsarlugit Kanatami avittuqsimajut amma ukiutaqtumi gavamangit atuliqtittiluti qaujjausimajunit tunnganiqaqtunit, atuqtauttailittinirmut aannianirmut piusitittigiatqut inunnit aanniaqtulirininginnu, ammaluttauq ikajurluti pijassauninganu aanniaqtulirinirmut pijittiqtauju Inuktut, gavamatuqakkut aturiaqaqtangit kiinaujaqtunirmut pijunsautingit ikajurluti atuliqtitauninganut amma ajauriaqaqtuninganut inunnut turaangajut atuagait aanniaqtulirinirmut pijittiqtauju.
- 5.5 Piusitigiarlugu iqkanaijaqtittinirmi inunnit aanniaqtulirinirmut iqkanaijaanit, gavamatuqakkut saqkitittijarialiit qanuittuuninginnut tunngavigaqtut tunijauju piliriat tunijauju silattusarvinut amma silattusarvikjuanut ikamurluti atilurninginnut inuit iqkanaijaqaqtasuaqtut aanniaqtulirinirmit.
- 5.6 Utiqtitauluni gavamatuqakkut ikajurninga tunngavigijaqaqtut amma nunalimmut tukimuaqtitaujut piliriat, gavamatuqakkut iqkanaijarialiit piliriqatigarluti inunnit saqkitittiluti inunnut mamisanirmit amma qanuingitianirmut kiinaujanit.

Uqaqtiik Lisa Koperqualuk amma Valerie Kuatui.

Killiaqtauju atuinnaungit aanniaqtulirinirmut amma qanuingitianirmut pijittiqtauju Inuit Nunanganni — piluaqtumit pijittiqtauju Inuktut — pigkanaqtittijuq piliriarilugit pijjutigigiangaqsimajangit aanniqtiriqtanirmut qanuilluqattarninga amma nuqkatillugu utiqtaqattarninga aanniqtiriniujuq.

KANATAMI AVITTUQSIMAJUT/UKIUTAQTUMI TUKIMUAQTITAUJUT QANUILISIGIARUTIIT

- 5.7** Piusitigiarlugu pijassauninga aanniaqtulirinimut pijittiqtaujuut inukkut uqallattunit, Kanatami Avittuqsimajut/Ukiutaqtumi Gavamait pitaqaqtittiluti naammattuni kiinaujatigut ikajuqtaunirmut ilagutanganu tusaajiqanirmut pijittiqtanut namituinnaq pijajumatillugu, amma taakkua anniaviit amma nunalimmi aanniaviujut pijittiqut inunnit pijittiqtanginniaturunnatittijutilinniaqsimajunit tusaajinit atuagarnut amma atuqtaujarialinnut.
- 5.8** Piusitigiarlugu pijassauninga aangajaanaqtunut atuqattanirmut pijittiqtaujuut atuqtauningit, Kanatami Avittuqsimajut/Ukiutaqtumi Gavamait sivulliujiijarialiit piliritittiniujunit naammattuni ikajurniaqtunit ikajugata maannaujumi pijittiqtanit, ammaluttauq piliriqatigarluti inunnit nalunairlugit amma matulugit qaujimajaungittut attuanilinnut aangajaanaqtuni atuqattanirmut pijittiqtanu, piqasiutilluti ilagutanga piqutirjuanut ikajuqtuijut inunnit attuqtaujuut aangajaanaqtunit atuqattanirmut.
- 5.9** Piusitigiarlugu aanniaqtuliriniq, matulugi qaujimajaungittut pijittiqtat tunijauninginnut, amma sivunissami quaqsaanaqtuni atuqtittailitlugit, Kanatami avittuqsimajut/ukiutaqtumi sivulliujiijarialiit piliritittiniujunit akuniujumut tunijaujunit angirutitigut ikajuqtunit maannaujumi amma nutaani inunnut turaangajut, quaqsaasqimanirmut pijittiqtaujuut ilagijaummijut maligalirinirmut atuqtaujuut atangiqtugit Inuit nunalinginnit, ammaluttauq inugiattuniittunit asuunikaqtunit inugianningit.
- 5.10** Ikajurlugit mamasanikmut uumasimajunit aanniqtirinirmut amma ilanginnut, Kanatami Avittuqsimajut/Ukiutaqtumi Gavamait matusijarialiit qaujimajaungittunit pijittiqtaujuut saqkitittiqatigiiqatigarluti amma kiinaujaqaqtittiluti pijittiqtaujuut uumasimajunit aanniqtirinirmut amisunuk arraagunut tunisinirmut angirutingitigut. Taakkua pijittiqtaujuut piqasiujijut aanniaqjutilirijutiugajuttut pijittimtaujuut, ikajurniq, inuusirmut qaujimanijut, amma Inuktit–uqallagunnaqtumi aanniaqtulirinirmut atuqtaujuut naukuutittijit (suurlu, Umingmak Pilirivik Iqalunni, Nunavut).
- 5.11** Piusitigiarlugu pijassauninga pijittiqtaujuut innut arnanut uumasimajunit aannitqtaunirmut, Kanatami Avittuqsimajut/Ukiutaqtumi Gavamait piliriqatigarluti Inuit Nunataanirmut Katujjiqatigii (ILCO) uvvaluunniit tikkuqaqtausimajut ataliqtittiluti atausirmi–nuqkarvik–pilirivik atuqtaujuunnarninga pijunnaatittigajaqtuq uumasimajunit aanniqtirinimut piggananginiqsauluni pijassauninganu amisugalannit pijittiqtanit atausimi atuqtauninga aturniqarluni.
- 5.12** Ikajuttianiqsarilugit ilagiit quaqsaanaqtunit atuqtittailinirmut, Kanatami avittuqsimajut/ukiutaqtumi gavamait piliriqatigarluti Inuit nunataanirmut katujjiqatigiinginni uvvaluunniit tikkuqaqtausimajut angiqsiluti amma ataliqtittiluti aanniaqtulirinimut atungitaugunnaqtuni qitinganuanirmut, piqasiutilluti innatuqakkuvinni pulaarniq ammaluttauq najjittillugit surusilisaaqtunut qaujisaqattanirmut atuqtaujuut.
- 5.13** Pijunnaqtitaluti Inuit arnait irnigunnarluti nunalinginni amma avittuqsimajunit, Gavamangit Nunatsiaq, Nunavut, amma Newfoundland amma Labrador saqkitittijarialiit amma kiinaujaqaqtittiluti angirami irnisuksiinirmut ilinnianirmut pilirianit amma irnikuuqattaqtut avittuqsimajunginni amma nunalinginni. Kanatami avittuqsimajut/ukiutaqtumi gavamait pitaqaqtittijariaqarmijut naammattuni kiinaujatigut ikajunirmut sanajauqattarninganut amma pivalliatitauninganu maannaujumi piliriangujut amma piliriviit.
- 5.14** Ikajurluti nalunairlugu piusitigiasimajut iqkanaijaqtigianirmut amma pisimajauninginnut aanniaqtulirijit ajunginniaqtut, Kanatami avittuqsimajut/ukiutaqtumi gavamait ataliqtittijarialiit iqkanaijaqtittinirmut amma pisimatinirmut parnautinit piqasiujijunit ikajuqtut pivalliatitauninga nunalimmi inuit pijunnarniqarninginnut.
- 5.15** Attanairlugu ajjigiittitaujuni akiliqtauningit inuit iqkanaijaqtitaujuut aanniaqtulirinirmut, Gavamangit Nunatsiaq, Nunavut, amma Newfoundland amma Labrador, amma Quebec, angiqsijarialiit kiinaujjassaanginni aaqkittaasimajunit takussautittiluti Inuit iqkanaijaqtiit ajjiungittunit tunisininginnut atuttiarninganut aanniaqtulirinirmut pijittiqtaujuut.

INUNNUT TUKIMUAQTITAUJUT QANUILISIGIARUTIIT

- 5.16** Ikajurlugit piujumit inusilimaamut qanuinniaqtunit, Inuit Nunataanirmut Katujjiqatigiit (ILCO) angiqatiqariialiit piliriqatigiinnirmut gavamanit ikajurlugu amma kiinaujaqaqtillugu qitinganuarniujut, piliriat amma pilirijaujut piruqtittijut ilinniarialisaaqtunut pivalliatittinirmut, ammaluttauq mamisanirmut amma aturunnannirmut qaujimanuijunit surusirnit amma makkuttunit.
- 5.17** Inuusirmit kipissailittitluni ilunnit, Inuit nunataanirmut katujjiqatigiit ikajurialiit, piliriqatiqarluti, tukimuaqtittiqatiqarluti amma piliritittiluti pivalliatitauninganu qaujiausimajunit tunnganiqaqtut, piqkusinut naammattunit inuusirmit kipissailittinirmut qitinganuarnimut, piliriat amma pilirijaujut nalimunniaqtut Kanatami Inuit inuusirmit kipissittailittinirmut parnaut.
- 5.18** Piusitigiarlugu piuninga amma atuttiarninga aanniaqtulirinirmut atuqtaujut, Inuit nunataanirmut katujjiqatigiit sivulliujiqariialiit attanaqsinnirmut anginiqsami nammini pijumaniqanirmut tunijauninginnut aanniaqtulirinirmut pijittiqtaujut pijumaniqtaqaqtillugu uvvaluunniit pijumajuqtaqaqtillugu atuqtauluti gavamaqarviujumi tunijaujunit taimannaittunit pijittiqtaujunut, piqasiutilluti Kanatami maligangitigut.
- 5.19** Quvvariaqtillugit amisuuningit Inuit iqkanaijaqtut aanniaqtulirinirmut iqkanaijaamit, piqasiutilluti amisuuningit ilinniaqsimajut angirami irnimussiijiit atuni avittuqsimajunit, Inuit Nunataanirmut Katujjiqatigiit uvvaluunniit tikkuqausimajut angiqatiqariialiit piliriqatigiinnirmut ilinniariakkaninirmut ilinniavinnit saqkitittiluti amma aulalugu inunnut turaangajut ilinniaqtitauniujut amma nalunaikkutitaanirmut piliriat.
- 5.20** Ikajurluni mamisanirmu uumasimajunit aannitiqtaunirmut amma ilangit, Nunatsiavut Gavamakkut matusijariialiit qaujimajaungittunit pijittiqtanit tunijaujunit saqkitittiqatigiitqatiqarluti amma kiinaujaqaqtittiluti pijittirutaunirmut uumasimajunit aannitiqtaunirmut. Taakkua pijittiqtaujut piqasiujjiut aanniaqjutilirijutiugajuttut pijittimtaujut, ikajurniq, inuusirmit qaujimanuijut, amma Inuktut–uqallagunnaqtumi aanniaqtulirinirmut atuqtaujunut naukuutittijit (suurlu, Umingmak Pilirivik Iqalunni, Nunavut).
- 5.21** Ikajuttianiqsarilugit ilagii qutiaqsaanaqtunit atuqtauttailittinirmut, Nunatsiavut Gavamangit angiqsijariialiit amma atuliqtittiluti aanniaqtulirinimut atungitaugunnaqtuni qitinganuarnimut, piqasiutilluti innatuqakkuvit pulaaqtauningit ammaluttauq najjitillugit surusiulisaaqtunut qaujisaqattanirmut atuqtaujut.

06

Iqqaqtuiviliriliq amma Paliisiliriniq

Inuit Nunanganni Palisiit amma iqkatuiviliriviit sivullirpaangugajuktut kamajiuksutik annitirtami-niutillugit Inuit arnait, niviarsiat amma angutaujumajut arnaujumajutlu amma asingit. Kisianili, amisuuluartualuit Inuit arnait angutaujumajutlu arnaujumajutlu amma asingit pijariatujualuk-kuusuut pinailutaalukkut ikajurtaunirmik pinasuarumaliraigaluarmata.

Pinailutaaluit imaittungaajukput Inuktut tusaaliksarsutik, uviniqatigijaunginninginnut aulataukammaningit amma ilainnaataunirivaktangit paliisinut amma iqkatuivilirivikkut, ammalu paliisit kamanasaangummimmata annirtitaujuqartuminiutillugu allaat paliisikkut najuutingngitsiammariksutik.

Iqqaqtuiviliriniikkut amma paliisiliriniikkut ikajurtausianirsauqiaqanningit amma kamatsianirsaulirlutillu kajutsiariqallarittuq ikajurtausianirsauqullugit annirtirtauvaktut amma sivuniksatinnik annirtirtautjaisima-titsinirmut.

Gavamatuqakkunnu aviktursimaurtullu gavamaunut amma inungnuk qanurtauuratauqujausimajut pitjutiliit iqkatuiviliriniikkut amma paliisiliriniikkut pitjutiqaluanguartut aqkivaalliullugit paliisiliriniq amma iqkartui-liviriniq amma qanuq kamaqattarningit tamakkuninga annitirtaminiutillugit Inuit arnait niviarsiat angutau-jumajutlu arnaujumajutlu amma asingit.

Qanurtauuratauqujaujut pitjutiliit aqkitauvalliullugu Inuit amisururiaqullugit palisingurtitaunasuarningit amma palisiuku- taqunartutillu ammalu nunavikmi paliisilirinirmi ammalu Inuktut uqausituqaliit piviqatsia-runnaqullugit iqkatuiviliriniikkut Inuktut uqausituqammigut.

Qanurtauuratauqujaujut naluinarsigiarmijut qanuq paliisikkut saangajaujunnalirtuuningit aqkivallirunnarmangaat amma qanuq Inuit uviniqatigijaunginninginnut akirarturtauvanginirsaulutik amma ilainnaartauvanninginir-saulirlutik.

Luis Hauli amma irngutanga Tisairi Ataguttaaluk Kanatami ilagiinit uqaujigiatqinit uqalimaqtuq qaujjausimajunit unikkaanit.

Amisut Inuit aannitiqtauvattut saangattijut saalaksaungittunit apurutinit ikajuqtaunirmut pijariaqaqtanginnit. Piusititaugiarneqit maligalirinirmut amma paliisikkut pijittiqtangit, amma plusitigiaqtauluti attiarningit, pimmaruqut plusititaugiarluni ikajuqtaunirmut taakkununga aannitiqtausimajunut amma aannitirittittailimaluni sivunissami.

GAVAMATUQAKKUNNUT TUKIMUAQTITAUJUT QANUILISIGIARUTIIT

- 6.1** Iqkartuilirini kamatsiusituqaalut uviniqatigingitaminnit aulatsitjutikammaalut tamanna isuliqullugu, gavamatuqakkut atulirtiksigaqaraluaqkut aturtaunginnaniartumik palisikkut, iqkartuivikmi pasiksijiit, saputjijiit, iqkartuivikmi iqkanaijartiit, iqkatuijiralaat, iqkatuijiit amma tigujaugavikni iqkanaijartiit ilinniartitauntsainnariaqallutik amma pilimmasartitaunginnarlutillu ukuninga:
- a) uviniqatigingittaminnik akirarturtailimanirmit amma ilainnaartailimanirmit;
 - b) iliqkusirijaujunik tukisiumanirmik amma utjirusuksianirmik;
 - c) ikajurtiksitjutiqallutik tukisiumajautsiarluni quarsaamanikkut akaungiliurutilut;
 - d) arnauninginnut annirtirivanniq;
 - e) pilirivallutik qanuulungitnirsaulirtiksivallianirmik; amma
 - f) ikajurtautiksivallutik qanuulurtaviniujuq kamagijautsiarlattaarluni
- 6.2** Saqkirtauqullugu paliisiliriniq atuutiqatsianirsauliqullugu, gavamatuqakkut atulirtiksigaqaraluaqkut nunalingni paliisigauntsianirmik taakkua pukirtillikkut piviqartiksirlutik ilautiksirlutillu amma pigiakailutik nunalingmiunik (ammalu asinginnik pilirijaujunik) tamanna saqkijuaqalluni piliriviusuut pinasuaqatigiilirlutik qanurtuurtuqattaniartunik isuumalutitaqaliraippat amma akaungiliurutaqaliraippat annirtaujuqatunnariaqalirtillugu. kajusitsiarsimajutli nunalingmiunik paliisilirinirmik Nunavimmi Nunalingnuuqattartutik Ikajursivallirtiusuut.
- 6.3** Inuit arnait amma qitungangit attanartumiingitsiaqullugit, gavamatuqakkut pilirigiaqaraluaqkut gavamatuqakkut kamavigilluatartanginni ilunnatik Inuit nunangit palisiqaurtitaututik amma mannatautigikkut palisitaartiksilitutik piluurtumi Postvillemi Nunatsiavuumi.
- 6.4** Tuavirnartuqalirtillugu kiunasaartaujuqattaqunagu, gavamatuqakkut kamagilluatartanginni Inuit nunanginni palisikkut kiujitaarialugaluat, annirtitaviniujuq palisikkunnut nunalingminniitunut uqaalajunnaqattartitaututik.
- 6.5** Amisuururvaaliququllugit Inuit paliisiujut amma akuunirsaujumik paliisiuqattaqullugit amma Inuit nunalinginni saqkiumanirsauqullugit, gavamatuqakkut katutjiqatigiilirtiksigaqaraluaqkut palisikkunnik amma Inuit Nunaliriniirmut Timiujunik, taakkua saqkijunnaqullugit aviktursimaurtuni Inuit paliisingurrasuartut amisuunirsauliqullugit, ilinniartitauvanningitlu amma akuunirsaujumik paliisiunginnartitaugasuaqattaqullugit tamakkua aqkitaugut tukimuaktiksijutauqattaniarmata paliisingngurtigasuarinirmut amma akuniunirsauq paliisiunginnaqujinirmut. Tukimuatjuttiksaliarijaujut aqkisurtaugasujunnartut maliklugit palisikkunnut tukimuatjutiaviniit Nunavuuni 2021ngutillugu tamanna palisingurasuarumajut ikajursivallirtitausaningit piliritjutiujuq, tamanna atuutitlik inuknik paliingurtiksivallianirmik ikajursirtausimalutik titiqlalirinnikkut amma naasausirinikkut pilimmasartitauvanningit ammalu asinginnik ikajuutiuvaktunik akaungiliurutiqanginirsauliqullugit tatatiritjutiiniisuni.
- 6.6** Inuit Nunangatni iqkartuivilirinnikkut Inuktut uqausiliit kamagiutsianirsauliqullugit, gavamatuqakkut atulirtiksigaqaraluaqkut Inuit uqausiliriniirmut atuagarnik gavamatuqakkut pinasuaqatigiilutik Inuit Nunaliriniirmut Timiujunik amma aviktursimaurtuni gavamakujunik amma gavamatuqakkut atuinnaulutik piliritjutiksaujunik atuinnaqullugit Inuit uqausiliriniirmut piliritjutiujunik taikkunani nallianituinnaq Inuktut uqausiliriviugialikni. Inuit uqausiliriniirmut atuagait atulirtitaujariaqaraluaqkut pinasuaqatigiilutik pukirtillikkut amma Inuit Nunaliriniirmut Timiujut, amma nallianituinna taimaigiaqarutik taikkua pingasujunut kamalluarterviliujunittunut kinajartuutiksianut angiqatigitjutiqaqallunilu. Pukirtillikkut amma Nunavimmi Palisilirijaujut atuinnaqartiksigaqarutik Inuit uqausilirinirmut tamanna ikajursirsimajaugiaqakuq maliklugi naasautiit 10.1 amma 10.2 titirarsimajut Nunaqaqkaarsimajunut Uqausiliriniirmut Maligarjuami.
- 6.7** Arnauninginut annirtitauqattarninginnut pukirtillikkuni paliisit kamatsianirsauqataliququllugit amma iqkullirtautiginirsauqattaqullugit, gavamatuqakkut aqkiivaalirtisigaqaraluaqkut paliisinut qaujisartautjutiuvaktunik saputjaunirsausimaqullugit Inuit arnait piusikammakviugiaqanginninginnik amma ilainnartaugiaqanginninginnut, amma pukirtiliit pilimmasartitauvaktutik tukisiumanirsauliqullugit quarsaarsimaniarlukut panirlurutauvaktunik amma qanurtutsianirsauqattaliqullugitlu tamakkua paliisiit ilinniartitausanirsaulutik summat arnauninginnut annirtitausaninginnik amma aqkitsiarsimanirsaujunik qaujisarnirivaktangit tukimuatjutiqatsiarlutillu.

- 6.8** Pukirtilikkut kamatsiansauqattaliqullugit qunujuunniartaviniujunik amma annirtitaviniujunik gavamatuqakkut aaqkiivalliriaqaraluaqkut qaujisautiuvaktunik Inuit saputjausimaniqaqkullugit kamagijaukammaqunagit amma ilainnaatauqattaqunagit amma ikajursisimanirsaulinirmut atuagaqalirlutik ilikksituqartigungalirsaulirlutik amma annirtitaviniujuq piliritjutiulattaangunisaulirluni.
- 6.9** Tatigitsiansauliullugit Pukirtilikkut amma Inuit nunalingmiut amma aaqivaalitsiansauqullugu palisiliriniq, gavamatuqakkut kajusiumatiksigiaqakut paliisit kajusiumainnartumik atuutiqaqsartumik tukisiumatitaunirsauinirmut pilimmasartitauvallutik qaujimanirsauliullugit Inuit ilikksituqanginnik, qanuitsimaninginnik amma nunalingini amma aviktursimaurtuni akaungiliurtauvaqtunik amma sivutliujaujariaqaqtunik. Pilimmasarniq atuutiqaqsarialik aviktursimauningit maliksugit amma tamanna aqkisurtauluni amma sivumuattitaulunilu pinasuaqatigallutik Inuit Nunalirinirmut Timiujunik.
- 6.10** Inuit Nunavimmiut paliisiqartitauvanningit nammaktukut nalimutsiartumit amma aulatjutinginnut kinajuaqartitauvanningit isulittailimaqullugu, gavamatuqakkut pigiartiksigiaqaraluaqkut angiqatigigasuaqullugit Quebec Gavamakkungit, Makivik Kuapurisankut amma Kativik Gavamakkungit aakkiqullugit aulatjutiksaniq kinajartaqainnaqullugu kajusiumainnaniartunik amma amigarniangittunik nammaktumi nalimutsiartumitlu palisiritjutiksaniq Nunavimmi.
- 6.11** Ikajursisimajauqullugu Inuknik paliisingurtiksinasuarnirmut amma Paliisiukutartiksinasuarnirmut Nunavimmi palisilirijikkungin amma ilinniartitauqattaqullugit, gavamatuqakkut atuinnautiksigiaqaraluaqkut piliritjutiksaujunik kajusiumainnaqullugu ilinniartiksijuqainnarluni kajusiumainnartumik paliisikkut ilinniarninganni Quebecmi, Qanullunaatitut amma utvaluunnit Inuktut aturtaujuumalituarpit.
- 6.12** Pukirtilikkut piusingit takutsausiaqullugit amma saangajaksauqiaqarutik saangajaksaujunnarlutik gavamatuqakkut alakkaigiaqaraluaqkut nutaamik maligarjuamik asitjirutaunajartumik uuminga Pukirtilirinirmut Maligarjuaq, taakkua pukirtilikkut atuutiqaqallartumik kinakkutuinnaartunik qaujisartaujunnarlutik amma pukirtilikkut unikksausiqatsainnariaqallutik arraagutamaat atulirtiksinirminnik atulirtisijauqujausimajunik kinakkutuinnaartunut qaujisartiujunut amma unniruviusuunut. Gavamatuqakkut kajusikkaigiakkannirniarivut tamakkua asitjiitjutaajut maligait saqitjutaavaktut naasautilik (45.29(3))mik asitjirtauqullugu taakkua utjirsurtiit ilaqarunnaqullugit allaniingaartunik, Inukniingaartunik amma Allangajuniingaartunik.
- 6.13** Paliisikkut uviniqatigingittaminnik akirartuquqattarnagit amma ilainnaqattaqunagit inuknik, gavamatuqakkut atulirtiksigiaqakut nutaugurtitausimajunik qaujisartuujunik qaujisartaujunnarlutik palisingurtuqarasuattillugu amma paliisingngurataartunut qaujisartaujunnarlutik uviniqatigingitaminik akirartusuungungikkaluarmangaata amma ilainnaasungungngikkaluarmangaata isumamigut amma uppirijamigut.
- 6.14** Pukirtilikkut amma Inuit tatigitsialirunnaqullugit amma pinasuaqatigitsialirunnaqullugit, gavamatuqakkut aqkigiaqaraluaqkut aajiiqatigittuqattaniartunik atunit ukunaniingartunik Inuvialuit Kuapuriisan, Nunavut Tunngavikkunit amma Nunatsiavut Gavamakkunginnik tusaumatjutigiiqattarniaramik amma pivalliatiksilitut sivullutiqatigitjutigijumajamminnik.
- 6.15** Pukirtilikkut amma Inuit nunalingit tatigitsialirunnaqullugit amma pinasuaqatigitsialirunnaqullugit amma atuutiqaqsartumik Inuit ajirsurtiujunnaqullugit palisilirinirmut Inuit Nunangatni, gavamatuqakkut aqkigiaqaraluaqkut taakkua atunit ukunaniingartunik Inuvialuit Kuapuriisan, Nunavut Tunngavikkunit amma Nunatsiavut Gavamakkunginnik pijunnautiqallattaartitaulutik ajirsurtiujunnarlutik kajusititauninginnik atulirtitauqujausimajunik.

KANATAMI AVITTUQSIMAJUT/UKIUTAQTUMI TUKIMUAQTITAUJUT QANUILISIGIARUTIIT

- 6.16** Kanatami avittuqsimajut/ukiutaqtumi tukimuaqtitaujut qanuilisigiarutiit annitirtaminiujut iqkatuivilirinikkut piviqatsiartitaunirsauliqullugit, aviktursimaurtuni gavamaujut amisuartinirsaulutik nunalingnuutiksiqatariaqaraluaqkut iqkartuijinik amma pivallirtiksigiartutik takunnautikkut iqkatuivilirinirmik kinaujartutiqannirsaulutillu sunakkutitut amma naammanaarsimatiksigiartutik pinasuktiujunik kinakkutuinnait piviqatitaunirsauliqullugit iqkatuivilirinirmut.
- 6.17** Ikajursirsimaalirtauqullugu Inuknik palisingurtiksinasuarnirmik amma akuniunirsaq palisiutiksinasuarnirmut Nunavik Palisikkunginni amma pilimmasatitaunirsauqattaqullugit, Quebec gavamakkungit kajusiumatiksinasuariaqakut ilinniartitaunginnaqattaqullugit amma kajusiumainnartumik ilinniartitaugataqullugit piviqartitaustiarlutik qallunaatitut amma utvaluunnit inuktut ilinniartuqartillugu Quebec palisilirivinganni.
- 6.18** Nunavikmi Palisikkungit amma Inuit nunalinginni tatigitsialirnirsauqullugit amma paliisilirinirsauqullugit, Kativik Gavamakkungit kajusiumatiksigiaqakut palisiujut kajusiumainnartumik ilinniartiktaugataqullugit tukisumatsiaqullugit Inuit ilikksituqanginnik amma qanuitsimananginnik, amma nunalingni amma avirtursimaurovikmi akaungiliurtauvaktunik amma sivullitjuajarialiknik. Tamanna ilinniartiksiniq nunalinginnut turanganiqatsiarluni aqisurtauvaklunilu amma sivumuataitaulunilu pinasuaqatiqallutik Inuit Nunalirinirmut Timiujunik.

INUNNUT TUKIMUAQTITAUJUT QANUILISIGIARUTIIT

- 6.19** Nunavikmi Inuit Inuktut uqausiliit iqkatuivikkut piviqattitaustianirsauliqullugit amma paliisikkunnit uqaqvqatsianirsauliqullugit taakkua Kativik Gavamakkungit amma Makivik Kuapuriisakkungit ajaursigiaqakut ikajurtuisimalutillu saqkirtauninginnik amma atulirtitauninginnik amma atuinnautitauninginnik Inuktut tusaajiqannirmut tukimuatjutiksaniq amma atuagatsaniq aturtaugajartunik Nunavimmi palisilirijikkunginnut.
- 6.20** Inuit arnauninginnut annirtirtaavaktut ikajursirtaustiaqullugit, Inuit Nunalirinirmut Timiujut ajaursigiaqakut atulirtiksijuqallugu nunalingni atuutiqanniartunik arnauninginnut anirtitauttailitksinirmut ikanaijartiujunik tukimuaktisijiugajartunik qaujimatiksilitik piliritjutiujunik atuinnautitaujunik paliisikkunnut amma asinginnut inulirijinut pilirivijuni.

Surusiit amma Makkuttut

Sapummijauningit amma ikajuqtauningit Inuit surusiit amma makkuttut atuttiarniqalaangujut nuqkaqtitauninganut kinguvaariiqattauijunut utiqtaqattarninga aanniqtiriniujumit, ammalut-tauq attilligiaqtauninginnutaannitiqtauningit Inuit arnait, niviaqsiat amma 2SLGBTQQIA Inuit inuuqatigiinnitinnit.

Aanniqtirinirmut qanuilluqattarniumuq ilittausimaqattaqtut amma, pitaqaqtinnagit qitinganuaqtut, surusiit amma makkuttut atuqattaqtut aanniqtitauunirmut aanniqtirijiulirunnaqtut uvvaluunniit atukkanirluti aannitiqtaunirmut amma aanniqtirinirmut innaulluti.

Inuit surusiit amma makkuttut pijauniquaqattaqtut kamagijaulluti gavamanut saniani qallunaani surusirni amma makkuttunit. Ilagialugu, surusiit amma makkuttut iliausimajut angirarijaujunut qallunaani uvaluunniit pilirivinni silataani Inuit nunanganni piungittuugajuttut pijaugunnarningit uqausittinnut, piqkusittinnut amma inuusirijattinnut.

Killiaqtautaujut takussautiaqtunit surusirnit kamagijaqanirmut atuqtaujut tunisiniqaqtut Inuit Nunataanirmut Katujjiqatigiit (ILCO) pijassautiarnati tukisigiarutiit pijjutiqaqtunit iliauninginnut ilagijaujunginni.

Ilagiakkanirlugu, Inuit makkuttut pijunnaqtitaugunniiqtut kamagijauninginnut 18-ni arraagutaaqsimaliqtillugit qimattauvattut qaujimanigarnati, kisulirijjutinit amma ikajuqtaujunut pijaujariaqaqtut pirurluni, amisunit ajjigiingittuutinit atulirunnaqtut ajjigingitangani kamagijauvigisimalauqtanginni sapummijauvigijanginni.

Gavamatuqakkut–, Kanatami avittuqsimajut/ukiutaqtumi–, amma inunnut tukimuaqtitaugut qanuilisigiarutiit attuanilinnut surusiit amma makkuttut tuavirnaqtumi pitaqariaqarninga Inuit nunataanirmut katujjiqatigiit sapummittiluti inunnit surusirnit amma makkuttunit nalunaiqsiluti amma aturluti gavamaqarvigijanginni pij-jutiqaqtunit inunnit surusirnit amma makkuttunit kamagijaujunut.

Qanuilisigiarutiit ikajuqtuijut atuliqtitaugariaqarninga qaujijausimajunit tunnganiqaqtut aanniaqtulirinirmuut-tittailittinirmut pijunnatittijut mamisanirmut amma piujunit inusilimaamut qanuinnirijangit.

Piliriaqaqtut sanngattigiaqarninganut ikajuqtuiniujut inunnit surusirnit amma makkuttunit avittuqsimajuli-maanit Inuit nunanganni ammaluttauq gavamakkut matusiluti qaujimajaungittunit pijittiqtanit amma anitillugit maligaqtigut piliriarigialingit surusirnut amma makkuttunit.

GAVAMATUQAKKUNNUT TUKIMUAQTITAUJUT QANUILISIGIARUTIIT

- 7.1 Ikajurniarluni attilligiarlugu kaanniuqattaqtuq inunnit surusirnit, gavamatuqakkut imaittariiliit, piliriqatigarluti inunnit, saqkitittiqatigiigatigarluti pilirianit ikajuqtunit nuqkaqtitauninga inunnit surusirnit kaanniujuq, suurlu Inuit nunanganni ilinniavimmi niqinut piliriat, piusitittigiasinaaqtuni attuqtauningit maannaujumit pilirijaujut amma piliriat suurlu niqikkuviit, nunalimmi quakkuviit amma niqiliurvit, gavamatuqakkunnit piliritittiniqsauningitigut amma ikajurningitigut.
- 7.2 Nalunairunnaniarlugu taakkua Inuit Nunataanimut Katujjiqatigiit (ILCO) pijunnarluti qaujisarutimirit amma tukisigiarutinit pijutiqatigut ilijauninginnut ilagijaujut kamagijaujunut, gavamatuqakkut kajungiqsigialiit, malittugu ilanga 28 uvani piqujaq ippigusuttianirmit allanit, Inuit amma maitii surusirnit, makkuttunit amma ilagiinut, sivulliujiutittinirmit tuavirnaqtumit iqkanaijaamit angiqatigiinnirmit tukisigiarutinit tunisiqattanirmit angirutinit inunnit aulattiniqatigut timiujunit amma Kanatami avittusimajunit gavamait ippigusuttiarninginnut surusirnut amma ilagiinut pijittiqtat pitaqatitaujut attuanilinnut inunnut surusirnut.
- 7.3 Ikajurunnaniarlugu pijittiqtaujut atuqtautataqtunit ajjigiingitittingittut amma/uvvaluunniit ikajurluni mamisanirmit amma atulirunnaniarmi qaujimanijunit surusirnut atuqsimajunit assurunaqtunit, gavamatuqakkut nalunaiqsijariiliit surusiit sivulliujuq piliriarijaujuq sivulliujiitilluni timiujunit tussiraqtut turaaqtausimamunit, qaujiausimajunit tunnganiqatut qitinganuanirmit, pijittiqtat, amma piliriat sanasimajut tikittiluti taakkuninga pijaujariaqatunit, piqasiutilluti pijunnautitaqtitauningit inuit nunataanimut katujjiqatigiit angiqtauluti tussiraustiit.
- 7.4 Quaqsatittitailuni amma aanniqtirinirmit ammaluttauq ikajurlugit surusiit mamilluti atuqsimajunit assurunaqtunit, gavamatuqakkut saqkitittijariiliit inunnut turaangajut ajjipaluani Jordan atuagangit piliriaqaluaqtut piqasiujjijariiliit ikajunirmit pijittirutinut atuqtautataqtunit ajjigiingitittingittut amma/uvvaluunniit ikajurluni mamisanirmit amma atulirunnaniarmi qaujimanijunit surusirnut atuqsimajunit assurunaqtunit.
- 7.5 Aanniqtirittaititilluni amma piusitigiarlugu inuuqatigiinnirmit amma kiinaujalirinirmit qanuinnirijangit, gavamatuqakkut aturiaqatigut kiinaujaqtunirmit pijunnautingit kajungiqsailuti Kanatami avittuqsimajunit gavamanit sivulliujiiluti ilagutanga aanniasuqti angirarijaujumuuqattarninga piliriat, najjijunut qanuingitianirnut qaujisaqtauninginnut tukisigiarutiit atuqtaujut, ammaluttauq asingit isumagijausimajut, qaujiausimajunit tunnganiqatut piliriat amma qitinganuarniujut sanasimaniqatut saqkitittiluti tunngavinginni inuusilimaamut aanniaqtulirinirmit amma qanuingitianirmit.

Nivia Ukaliq amma Harper Taag qaummatittikanniqtut ilagijauulluti nalunaiqtauninga saqkititauningit MMIWG kingullipaaumi unikkaat 2019.

Matujauningit qaujimajaungittut pijittiqtanit amma sanngatittigianirmit ikajuqtuijunirmit inuinnit surusirnit amma makkuttunit ikajurunaqtut sapummilugit amma nuqkatillugu kinguvaariinuuqattautininga utiqtaqattaqtuq aanniqtiriniujuq.

KANATAMI AVITTUQSIMAJUT/UKIUTAQTUMI TUKIMUAQTITAUJUT QANUILISIGIARUTIIT

- 7.6** Piusitigiarunnaniqarlugi pijassauningit inunnut turaangajut niaqukkut aanniaqtulirinirmut pijittiqtaujut surusirnut amma makkuttunut Kanatami avittuqsimajunut amma utiutaqtumi gavamakkut pilirivingit nalimutittijarialiit pijassauninginnut inunnut turaangajut niaqulirinirmut aanniaqtulirinirmut, piqasiutilluti kikkutuinnamut pilirialiurniq, turaaqtausimajut qitinganuanirmut tunijaujut Inuit nunalinginni ilinniavinni, piqasiutilluti Inuktut pijaujumaningit pijaugiaqaqtillugit.
- 7.7** Nalunairunnaniarlugu taakkua Inuit Nunataanirmut Katujjiqatigiit (ILCO) pimunnarluti qaujisarutiminirnut amma tukisigiarutinut pijjutiqaqtunit ilijauninginnut ilagijaujut kamagijaujumuulauqtut, Kanatami avittuqsimajut amma ukiutaqtumi gavamangit kajungiqsigialiit sivulliutittinirmit tuavirnaqtunit iqkanaijaangugialimmi angiqatiginnirmut tukisigiarutinut tunisiqattaunirmut angirutinit ukuninga Inuit nunataanirmut katujjiqatigiit amma Kanatami avittuqsimajutgavamait ippigusuttiarniqarluti surusirnut amma ilagiinut pijittiqtanit pitaqariaqaqtitaujut attuanilinnut inunnut surusirnut.
- 7.8** Nalunairniarlugu turaangajut pijaujariialit amma qanuilinganiujut Inuit surusiit amma makkuttut qaujisaqtauqattarluti amma pilirianguluti, amma taanna silarjuamit katujjiqatigiirjuat. Katimaniq pijunnautinut surusirnut atuliqtitaugaluarmangaaq amma ajauqtauluni Inuit nunalinginni, gavamakkungit nunatsiaq saqkittittijarialiit immikuuqtumit kiggaqtuijimit inunnut surusirnut amma makkuttunut allavimmi.
- 7.9** Nalunairniarlugu turaangajut pijaujariialit amma qanuilinganiujut Inuit surusiit amma makkuttut qaujisaqtauqattarluti amma pilirianguluti, amma taanna silarjuamit katujjiqatigiirjuat. Katimaniq pijunnautinut surusirnut atuliqtitaugaluarmangaaq amma ajauqtauluni Inuit nunalinginni, gavamakkungit Quebec amma gavamakkungit Newfoundland amma Labrador ikajuqsuraliit saqkiqtitauninganut inunnut turaangajut surusirnut amma makkuttunut ikajuqtuijimi turaagaqaqtut piqasiujjiluti saqkijaaqtitauninga amma sapummijauninga pijunnautingit surusiit amma makkuttut.
- 7.10** Piusitigianiarlugu aulatauninga tunijaunginnut surusirnut amma makkuttunut attuaniliit pijittiujuat, Kanatami avittuqsimajut amma ukiutaqtumi gavamangit saqkittittijarialiit amma atuliqtittiluti pilirivinnit pijittiqtanit aulatauninginnut atuqtaujarialit piliriqatigarluti Inuit nunataanirmut katujjiqatigiit tamakinni iluani amma silataani Inuit nunanganni, tunijauninginnut surusirnut amma makkuttunut attuaniliit pijittiqtanit.
- 7.11** Ikajurunnaniarlugit murusiit amma makkuttut ikajuqtaunirmut pijariaqaqtanginni, Kanatami avittuqsimajut amma ukiutaqtumi gavamakkut pilirivingit ilinniarnilirinirmut pitaqaqtittijarialiit niaqulirinirmut aanniaqtulirinirmut ilinnianirmut ilinniavimmi iqkanaijaqtilimaanit, piqasiutilluti ilinniarni qanuq kasuqataunirmut surusirnut amma makkuttunut naammattuni niaqulirinirmut aanniaqtulirinirmut pijittiqtanit amma qanuq ikajuqtaujuunarninginnut tamanna taimaittauliqtillugu.
- 7.12** Ikajurunnaniarluni matulugu niaqulirinirmut aanniaqtulirinirmut pijittiqtanit qaujimajaungittut pitaqaqtut Inuit nunalinginni, Kanatami avittuqsimajut amma ukiutaqtumi gavamakkut aanniaqarnangittulirijingit nalunaiqsittijarialiit taakkua kaanturaat naammattumi tikittiluti pijittiqtanit pijaujumajunit saqkiqtitauluti silataaniingaaqtunut aanniaqtulirinirmut pijittiqtanut surusirnut amma makkuttunut taakkua pijittirautaujut pitaqaqtinnagit avittuqsimajunit, amma taakkua surusiit amma makkuttut piluti kinguniagut kamagijauninginnut amma qaujigiaqtaukannirninginnut utiqtillugit nunalinginnut.

- 7.13** Matujunnaniarlugi qaujisarutiminiit amma tukisigiarutiit qaujimajaungittut pijittigtani tunijaujunit surusirnut amma makkuttunut, Kanatami avittuqsimajut amma ukiutaqtumi gavamangit katiqsuigialiit, titiraqtautittiluti, qaujisaqattarluti, amma tunisiluti nalunaiqsimajunit inunnut turaangajut qaujisarutiminirnit Inuit nunataanirmut katujjiqatigiit ammaluttauq surusirnut amma makkuttunut ikajuqtuijiit. Taakkua qaujisarutiminiit piqasiujjijarialiit nalunaijaqsimajunit tukisigiarutinit pijjutiqaqtunit qanuittuuningit pijittirautit pitaqaqtitaajut inunnut surusirnut amma makkuttunut, akuniuninga amma namiinninga pijittigtajut, amma nalunaijaqsimaningit tukisigiarutingit murusiit amma makkuttut pijittigtanut pivigijanginnit.
- 7.14** Piusitigiarunnaniarlugu pijassauninginnut niaqulirinirmut aanniaqtulirinirmut pijittigtani surusirnut amma makkuttunut, Kanatami avittuqsimajut amma ukiutaqtumi gavamangit sivulliujiijarialiit piliritittiniujunit naammattuni ikajuqtunit ilagutanga maannaujunit pijittigtajunit, ammaluttauq piliriqatigarluti inunnit nalunairlugit amma matulugit qaujimajaungittut attuaniliit isumaqattiqangittulirinirmut, niaqulirinirmut, qanuilluqattarnilirinirnnut amma ikajuqtaunirmut pijittigtajut.
- 7.15** Ikajurunnaniarlugu pivalliatitauninga amma aulatauninga ilaliujjausimajut ajjigiingittut inunnut turaangajut pijittigtajut makkuttunut amma ilagiinut Nunavikmi, Kanatami avittuqsimajut Quebec piliritittijarialiit iluani amma ikajurlugit Nunaviqmimi ilagiitpapatauvunga piliriarijaujuq sanasimaniqaqtuq piusitigiatqauluti makkuttut sapummijauninginnut pijittigtanit avittuqsimajumut, aturniqarrunnaqtuq ilanga 37.5 uvani makkuttut sapummijauninginnut piqujaq tussiraangutillugu avittuqsimajumut.

INUNNUT TUKIMUAQTITAJUT QANUILISIGIARUTIIT

- 7.16** Ikajurunnaniarlugu nuqkaqtitauniluni surusirni aanniqtiriniq amma inuusirmit kipissaitilitittinirmut, Inuit Nunataanirmut Katujjiqatigiit (ILCO) iqkanaijariliit nuqkaqtitauninga surusirnit aanniqtiriniq ilagijanga atuqtaujunnaqtut atuagaq atuni avittuqsimajunit Inuit nunanganni ammaluttauq inugiatunniittunit inunnit inugianniqaqtunit, amma qanuilisigiakkanniriaqaqtut atuqtaugajugunniitillugu aanniqtiriniq, piqasiutilluti inunnut tusarassaliurnikkut, inunnut tukimuaqtitajut ilinnianirmut amma qitinganuanirmut, amma ikajuqtuijunirmut.
- 7.17** Ikajurunnaniarlugit piusitigiatqatuninganut qaujisaqattanni aanniaqtulirinirmut qanuilingalirninganu Inuit surusiit amma makkuttut, Inuit Nunataanirmut Katujjiqatigiit ikajuqtuijarialiit Kanatami avittuqsimajut amma ukiutaqtumi gavamangit nuattiluti, qaujisarluti, amma tunisiluti qaujisarutiminirnit amma tukisigiarutinit. Inuit Nunataanirmut Katujjiqatigiit piliriqatigariaqaqtut pijittigtanut katujjiqatigiit ikajurlugit surusiit amma makkuttut pijittitrattauvigijanginnut.
- 7.18** Atuqtaujunnaniarluni namminiq pijumaniqanirmut Inuit surusiit qanuingitiarninginnut, Inuit nunataanirmut katujjiqatigiit sivulliujiijarialiit saqkitittinirmut amma atuqtauninginnut maligaqtigut pijunsautingit inunnut surusirnut qanuingitiarninginnut amma surusirnut amma ilagiinut pijittigtajut ataani ilanga 20 ukusani piqujaq ippigusuttianirmut allanit, Inuit amma maitii surusirnit, makkuttunit amma ilagiinit, amma/uvvaluunniit asingit maligait amma atuagait aulaningit tussirautiliurummi avittuqsimajunginnit.
- 7.19** Ikajurunnaniarlugit piqkusinut kajusititauningit amma piusitigiatqauluni niqinut attanaiqsimanirmut inunnit surusirnit amma makkuttunit, Inuit Nunataanirmut Katujjiqatigiit piliritittijarialiit amma ikajurluti, naukkut naammattillugu, nunamut aullanirmut pilirialiuinirmut surusirnut amma makkuttunut.

08

Uviniqatigingittutsiarniq amma Sailigiarniq

Uviniqatigingittaminnik akirarturniq amma ajigiingittukkuurtiksiniq pitjutiuvakkivuuq annirtitau-nirivaktanginnut Inuit arnait nivarsiat amma angutaujumaunut amma arnaujumajunutlu amma asinginnut.

Uviniqatigingittaminnik naammagijaqqanngittut piusingit sulii gavamakkut atuagaliarivattanginnik attuini-qaqsimajut Inuit atuinnauviqannginnik piuniqsanik nunaliqarunnarningit pijitsiqtautsiarunnarninillu.

Aulaksijiksatuangusuriksutik atuagakammangit kajusiumatitaullutik uviniqatigingittaminnik akirartunikkut amma atjingiktisinikkut Inuit aqirarturtaullutik tamanna aqkutiukammatsimavuuq kinguvaariinut uqumait-sar-turutausimatjuarsuni amma anniarutaujuarsimasuni ilanginnut ilagiinut amma akaungiliurutausimatjuarsuni inuusikkut amma kinaujakkut ajursarutautjuarsimalsunilu tamakkua sulii ilagit taimaittukkuurmata ullumimut.

Gavamatuqakkut aviktursimaurtutlu gavamangitta amma inungnut kamagijauqujaujut uviniqatigingittut-siarniq amma sailigiarnirmut pitjutigitlugit kamajutaunasuarput ikajursurtaunginnaqullugit sailigiarnirmut atuutiartitaugasuartut.

Tamakkua kamagijauqujaujut nalunairsigiakannirvut aaqkigiarsimanikkut piliriarjauqujaullutik atuarsugit nalunairtausimajut Inuit amma gavamatuqakkut pinasuaqatiginnirmut katimmajiralaanginnut tamanna piviqartitsinasuarutaummat aviktursimaurtut gavamanginnik amma Inuit Nunalirinnirmut Timiujunut piliritju-tiksanginnik sivulliutiqatigitjtiminnik.

Kamagijauqujaujut pitjutiqaluarput gavamakunni iqkanaijartingit ilinniarsimanirsauliullugit amma pilimma-sanirsauliullugitlu pitjutigitlugit Inuit amma sivulliutinasuurtavut ammalu nalunairsigivut Inuit amisunirsait iqkanaijarunnarsiqullugit gavamaunjuni.

2019mi Aluki Kotierk, Nunavut Tunngavikkut Angijukaangat, Nadine Okalik amma Shirley Dagg najuutijut alakkartaulirtillugu Kingullirpaarsiut Unikkaat Kanatami Killisiniartuqalaurtillugu Kingurtausimajut amma Inuartausimajut Nunaqaqkaarsimajut Arnait amma ivarsiat.

Il est essentiel de mettre un terme au racisme et à la discrimination systémiques pour mettre fin aux situations qui favorisent la violence.

GAVAMATUQAKKUNNUT TUKIMUAQTITAUJUT QANUILISIGIARUTIIT

- 8.1** Inuit arnait nivarsiatlu amma angutaujumajut amma arnaujumajut amma asingit annirtitauqattaqunagit gavamatuqakkut pinasuaqatigariaqakut Inuit Nunalirinimut Timiujunik aqkutigilukjuk Inuit amma Gavamatuqakkut Pinasuaqatigiinnimut Katimmajiralaangit sivumuaktiksilutik Kanatami Inuit Qanurtauuratauqujaujunginnik.
- 8.2** Kamatsianirsauliullugit gavamakkut iqkanaijartingit sangatsitsianirsauqullugitlu Inungnut sivutliujauqunartunik taikkua Kanatami gavamakkuni iqkanairtiitut ilinniarvingat aqkigiaqaralarput Inungnut turangaluartartunik ilinniartiksitjutsikanik ilinniartitauqattaqullugit gavamatuqakkunni iqkanaijartiit ilinniartitalutik Inuit pijunnautinginnik, aulaksinirmutlu killisiutinik amma Inuit nalliannik aulatsilluatarmangaata amma sanirvailutillu kinaujartuutiksanik kajusikkajutiunajartunik.
- 8.3** Inuit iqkanaijartiit amisururvaalliullugit gavamakkuni iqkanaijartinginni, Inuknut iqkanaijaartarasuanimut pinailutauvaktunik gavamatuqakkut kamagijaqariaqakut imailurlutik tukimuaktiksitsialutik amma kinaujartutisaqartisilutillu aqkitsutaunajartunik amma atulirtitautiksilutillu Inuit iqkanaijalirtitaunirsauliullugit gavamakkunni pilirivuijuni.
- 8.4** Nalunangitsiaqullugu kajusititautsariaqaninga pinasuktaujuq imaak atilik Nanilavut, gavamatuqakkut pinasuarialarput aqutigilugu Inuit amma Gavamatuqakkut Pinasuaqatigiinnimut Katimmajiqalaanginnik nalunairtauqullugit kisuit kingnugumajauummangaata kajusitsiarjatauunnartut tamatumu atilikmut Nanilavut amma atulirtiksilutillu ikajurtuatauunnartunik tamanna kajusitsianginnaqullugu piliritjutaunasuktuq.
- 8.5** Atutiqartitaugiakkanniullugu Gavamatuqakkut 2019mi mamiannirilaursimaningat Qikirtaalukmiunut Inuknut mamialaursimangmata Inuit asinginnut nutauqattalaursimanginnut amma qimmijartauqattalaursimanginnut gavamatuqakkut pinasuaqatigariaqakut Qikirtani Inuit Katutjiqatigiinginnik atulirtitaugiatiksikannirlutik atulirtitauqujausimajunik nalunairtaminiujunik Qikirtani Sulinimut Killisiniartiulaursimajunut.
- 8.6** Kajusititautsiaqullugit nalunairtausimajut Inungnut amma Gavamatuqakkunni taikkua gavamatuqakkut kinaujartuutiksigaqakut amma kajusitiksitsiarlutillu kamagijaunasuurtunut Inuit amma Gavamatuqakkut Pinasuaqatigiinnimut Katimmajiralangitta Pinasuktanginnik.

KANATAMI AVITTUQSIMAJUT/UKIUTAQTUMI TUKIMUAQTITAUJUT QANUILISIGIARUTIIT

- 8.7** Inuit amma gavamaujut sailiqatigivvaliullugit aviktursimaurtut gavamaujut atulirtiksigaqakut aviktursimaurtunut kamagijauqujaujunik nalunairtausimajunik Kanatalimaami Inuit Qanurtauuratauqujausimajunik.
- 8.8** Ikajurturtausimainnaqullugit sailivallirutiksat aviktursimaurtuni gavamaujut aqkigiaqaralarput tamakkiinut Inuit Nunalirinimut Timiujunik aqkutiujunnarajartunik tamakkuu gavamaujut amma Inuit Pinasuaqatigitlutik Nalunairtausimajunik sivulliutjaugiliknik sailivallirutiksanik.
- 8.9** Amisururvaalliullugit Inuit iqkanaijartiit gavamakkuni, aviktursimaurtuni gavamaujut ikajursisimaaliriaqaraluaqkut pijartauvallialutik pinailutauvaktut Inuit iqkanaijaartarasuaraluartillugit imailurtik tukimuaktisilutik amma kinajuatutiksilutik aqkitsutaunajartunik amma atulirtitautisilutillu Inuit iqkanajaatartitaugasuarlaqannginnut parnautinik gavamakkut pilirivinginni.
- 8.10** Sailiqatigivaalliullugit Inuit amma gavamaujut, Quebec Gavamakkungit atulirtiksigaqaraluaqkut Inuknut turaangalluatartunik 2019mi atulirtitauqujaminiujunik killisiniartuqalaurtillugu qanuq qanuilingatiginninnik Nunaqqaarsimajut amma atjigiingittut kinakkutuinnarnut pilirivuijut Quebecmi; pitjutiqarsutik tusaumaqatigiinnimut sailivaalliqtiginnimut amma pivallianirmut (killisiniarniq atiqalaurtuq Viens Killisiniartii).

INUNNUT TUKIMUAQTITAUJUT QANUILISIGIARUTIIT

- 8.11** Pivallititaugasuaqullugit Inuknut sivutliuqujausimajut amma sailigiarnimut atunit Inuit nunanginni aviktursimaurtuni, Inuit Nunalirinimut Timiujut sivulliutisigaqaraluaqkut aqkigasuaqatigallutik ministaunikkut pinasuaqatigiinnimut gavamaujunik kajusiumainnarlutik katimmaqatigaqattalutik pinasuaqatingiinnikkut nalunairsiqattarlutik Inuknut amma gavamaujunut sivulliutjaugialiknik.

09

Aulatauninga

Pijjutigijaujut tunisiniqaqtut Inuit Arnait, Niviaqsiaq amma 2SLGBTQQIA Inuit ajauqtaugiaqtut gavamakkut atuaganginnut amma ammaluttauq atuttianingninga atuagaq aulaningit ikajuqtu-nirmit nutaamit amma pitaqariiqitunit pinasuanirmit aanniqitirittailinirmut inunnit arnanit, niviaqsiaq amma 2SLGBTQQIA Inuit.

Maannaujumit aulatauninga sanasimaningit amma aulanirijangit ilanginnirijanginnut tunisiniqaqsima-jut saqkitittijut attanarutiujunnaqtunit aanniqitirinnut, asingilli atuqtautiangittut amma pijittingittut aturuti-giniaqsimanginnut.

Maannaujumit aulatauninga sanasimaningit amma aulaningit taimainninganut piusitigiaqtaujariaqqtut amma nutaat sanasimaningit amma aulaningit saqkitittigaujarialit piliriaqarluti pijjutiqaqtittijunit tunisijut aanniqitirinnut Inunnit Arnait, Niviaqsiaq amma 2SLGBTQQIA Inuit.

Gavamatuqakkut–, Kanatami avittuqsima-jut/ukiutaqtumi–, amma inunnut tukimuaqtita-jut qanuilisigiarutiit attuanilinnut aulatauninga piliriaqaluaqtut gavamakkut saqkitittigiaqarninginnut piliriarigiaqqtasanginni ataani Inuit–gavamatuqakkut Nunataannirmut Angirutiit, ammaluttauq ataani silarjuamit angirutiit angiqtausima-jut kanatamut amma pijjutiqarasuaqtut sapummijauluti attanaqtut Kanatamiutait inunnut pijjunsautinginni.

Innatuqaq Oleepeeka Veevee MMIWG naalangniqaqtillugit Quebec City.

Piusitigiaqtauningit
maannaujumit pitaqqtut
aulattinirmut sanasimajunit
amma aulajjutinginnut
uvvaluunniit saqkitittinirmut
nutaanit pitaqariaqqtuq
piliriarittianiqsariniarlugu
pijjutaujut aanniqitirinirmuungajut.

GAVAMATUQAKKUNNUT TUKIMUAQTITAUJUT QANUILISIGIARUTIIT

- 9.1** Ikajurlugu pijunnarniliunirmut—amma qaujimanuujunit pivalliatittinirmut inunnit, gavamatuqakkut kajusittittijarialiit atuliqtitauninganut amma ikajunirmut piusitigiarutiit inunnut iqkanaijanirmut parnaut amma ikajurlugit amma kisulirijutiqaqtillugit inugiattuniittut inuit iqkanaijanirmut parnaut.
- 9.2** Piusitigiarlugu qaujisaqattarniq amma atuliqtitauninganut Inuit—Gavamatuqakkut Nunataanirmut Angirutiit, gavamatuqakkut piliriqatigiarialit Inuit Nunataanirmut Katujjiqatigiit (ILCO) saqkitittiluti ullumuungajumit angirutinit atuliqtitauninginnut qimirrunirmut kamajiit allavviuluni inuani allavingani Kanatami killisiniartiqjuaq.
- 9.3** Gavamait pasijassauluti atuliqtitauninginnut Kanatami inunnut pijunsausiitiit piliriangugialiit, gavamatuqakkut saqkitittijarialiit immikuuqtumi qaujisaqtut aulaninginni iluani allavinga Kanatami killisiniartiqjuaq qaujisaqattanirmut atuliqtitauninganut Kanatami inunnut pijunnautingit piliriangugialiit gavamatuqakkunnut, Kanatami avittuqsimajut amma ukiutaqtumi gavamait, amma turaagaqaqtut piqasiujijutnalunaiqsimajunut qanuilinganinganut inunnit.
- 9.4** Atuliqtitauluni Silarmuami Katujjiqatigiirjuat (U.N.) nalunaiqtauninga pijunsautingit nunaqaqkaaqsimamut inunginnut amma nalunaiqsijut taakkua Inuit amma asingit nunaqaqkaaqsimajut inungit pijunnarluti kisulirijutinut amma aakqigutinit inunnut pijunsautiit siqumitauninginnut, gavamatuqakkut saqkitittijarialiit immikuuqtumit nunaqaqkaaqsimajunut inunnut pijunnautinit kamajiit amma katimajiit.
- 9.5** Ikajurlugu makimatitaujuq qitinganuanirmut amma qanuiligiarutiit ikajuqtut atuqtautittingilluti amma sapummittiluti Inuit Arnait, Niviaqsiaq amma 2SLGBTQQIA Inuit aanniqtirinirmut, gavamatuqakkut piliritittijarialiit akuniujumut, makimatissaujumi amma ajjigiittittijuni kiinaujaqaqtitaunirmut ukunani Inuit arnait, makkuttut, amma 2SLGBTQQIA Inuit timingit, ammaluttauq nunalimmut aulataujut piliriat amma piliriarijaujut.

KANATAMI AVITTUQSIMAJUT/UKIUTAQTUMI TUKIMUAQTITAUJUT QANUILISIGIARUTIIT

- 9.6** Piliriaqaluarluti makimatitaujumi iqkanaijaami nuqqaqtitauninganut aanniqtirinik inunnit arnanit, 2SLGBTQQIA inunnit amma qitunngangit, Kanatami avittuqsimajut/ukiutaqtumi gavamait saqkitittijarialiit pitaqainnaniaqtumi ministamu allavinga inujut piliriaqaluaqtut nuqqaqtitauninga aanniqtirinirmut inunnit arnanit, 2SLGBTQQIA Inuit amma qitunngangit.
- 9.7** Atuliqtitauluni nunaqaqkaaqsimajunut inunnut pijunsautiit amma kisulirijutiqaqtittiluni nunaqaqkaaqsimajunut inunnut pijunnautinut siqumittauninginnut, Kanatami avittuqsimajut/ukiutaqtumi gavamait saqkitittijarialiit maligarniq atuliqtitittijunit pijunsautinit nalunaiqtausimajut silarjuami katujjiqatigiirjuat. Nalunaiqtauninga pijunnautingit nunaqaqkaaqsimajut inunginnut, amma angilligiatqittijut turaaganginni Kanatami avittuqsimajut amma ukiutaqtumi inunnut pijunsautit kamajiit amma katimajiit piqasiujiluti ajauqsigianirmut nunaqaqkaaqsimajut inunnut pijunnautiit.

INUNNUT TUKIMUAQTITAUJUT QANUILISIGIARUTIIT

- 9.8** Piusitigiarunnaniarlugu kiggaqtuiniujut Inunnit Arnait amma 2SLGBTQQIA Inunnit iluani inunnut aulatauninga sanasimaningit, Inuit Nunataanirmut Katujjiqatigiit (ILCO) piujunit amma qanuilisiniqaqtittijuni pinasuariaaliit saqkijaaqtillugu amma piusitigiarlugu kiggaqtuiniujut inunnit arnanit amma 2SLGBTQQIA Inuit iluani aulaninganu sanasimajunit.

10

Inuktut

Inuktut, Inuit uqausingat tunngavigijauvuq Inuit ilikusingannut amma inuuqatigiinut. Inuit amisuunirsait inuktut uqausiaqakut, uqausituqarigamitjuk utvalu uqausituqarigamitjuk aturtatuqarigamitjukluunnit, taimaittuunginnaarput kinguniktinni amma maannalu gavamaujut atutiqaq- tiksiyunirasuaqartarsimagaluartillugit amma aturtautjuartailimatiksigaluartillugit.

Inuktut angirrami uqausigijaugajuktuq amisuunirsanuk Inuknut Nunavumiutaujunit amma Nunavikmiutaujunit amma inuit sivukatarput atulirtitaukkaigasuarsutik atuutiqaqtiksinaqsarsutiklu amma pivallirtiksinaqsarsutik amma makimatiksinaqsarsutik Inuktut Inuit Nunangatni.

Tamanna taimaittugaluartillugu, paliisiliriniklut pilirinnartut Qallunaatitutuinnag utvaluunnit Uiviititutuinnag, pinailutaqa-lirtiksutik maligaliriniklut kamagijautsiariaqaraluartillugit Inuit arnait amma asingit arnaujumajut utvaluunnit angutiujumajut.

Gavamatuqakkut amma aviktursimaurtuni gavamaujut amma Inuit sivumuaktinnasuartangit pijutiqaqkut malimagartigut amma atuagartigut aaqkinasuarutiksanik Inuktut atulirtitaunasuakkanniqullugu amma aturtaunginnaqullugu amma pivalliqullugu amma makitama- innaqullugu Inuktut Inuit Nunanganni.

Pilirijumavut maligartigut amma atuagartigut aqkitauvalliaqullugi aulatjutiksanik atuutiqaqartunik gavamakkut atuutiqaqtiksitsiaqullugit Inuktut Inuit nunanginni amma aviktursimaurtuni Inuktut uqausiliriniq aturtaugiaqartillugu.

Pilirijumavut nalunairsitlutik piliritjutiksanik kajusitsiarutaujunnartunik inuktut ikajursitaustiavaaqulugu, saqkiqullutillu piliritjutiujunnartunik amma katutjiqatigitjaujunnartunik inuknut amma gavamaujunit.

Barbara Sevigny, uqaqtiulauqtuq quviasugutaujunit, Kangiqliniq, Nunavut.

Inuktut uqausiq
atuqtaugajuttuq angirami,
taimaikkaluaqtilugu
pijittirautiit suurlu atuagaliunirmit
pitaqaqtitatuangujut
qallunaatitut amma uiviititut.

GAVAMATUQAKKUNNUT TUKIMUAQTITAUJUT QANUILISIGIARUTIIT

- 10.1** Aaqkivaaliqullugu atuutiqaatsianirsauqullugitlu amma attuiniqaatsianirsauqullugitlu gavamatuqakkut kinaujaqartiksigaattarningit kamattajutaunasuartunik Inuktut saqkivaallikanniqullugu amma makitamataunginnaqullugu amma pivaalirtauqullugulu Inuktut, gavamatuqakkut saqkiigiaqaraluarput qaujisakkanilaurlutik qanuittuqammangaat amma ilikqusiqaartiguungajunik piliritjatauunnartunik tamanna nutaaq ilangitjatauqullugu Nunaqaqkaasimajunut Uqausiliritjutigivaktanginnut amma aaqkiivalliqullugit kinaujartuutigivaktaminnik Inuktut aqkitsuutaujunnartunik amma ikajursivaalluritaunartunik amma makitamattajutaunartunik Inuktut ilikpatliatjatauunnartunik amma piliritjatauunnartunik Inuit surusinginnut inuusuktunut amma innarnut.
- 10.2** Gavamatuqakkut pilirivinginni tamatkua Inuktut uqausiliit ikajurturtautsianirsauqullugit, gavamatuqakkut katutjiqatiqariaqakqut Inuknit aqkitsuiqatigiitlutik atuagaksamaanik tamanna maliksugu titirarsimajuq 45(1)(a.2) Nunaqaqkaasimajut Uqausilirinirmut Maligarjuangannittuq, tamanna nalunairiartaukannirluni qanuq amma kajusititauqattariaqammangaat inuktut ikajurturtautsiariaqannigut inuktut titirarsimajuq 10.1mi Maligarjuani ("Ikajurturtaugiaqannigut gavamatuqakkut piliritjutinginni Nunaqaqkaasimajunut Uqausilirinirmut"). Gavamatuqakkut katsungaigiakkannirumagaluarpur maliksugit atuagait, ikajursisimakannirsauqullugit Inuktut pilirijuaqartillugit gavamatukakkut pilirivinginni.
- 10.3** Pinallutaujut Inuktut gavamatuqakkunnut uqausiliniuvaktuq Nunavuumi, gavamatuqakkut maligiatsiariaqakkanraluarput uqausiliritjutsamaamiknik maliksugu Inuit Uqausilirinirmut Sapummijauninganut Maligaq.
- 10.4** Atjigiiktiksigaatik kinaujaqatiksivanningit tamanna atjigiilirtauvalliqlugulu amma pittaqaatiksiquullugit nalimugiiktukkut pinasuutiqaatiksiniq amma ikajurturtausiaqullugu Inuktut Nunatsiarmi amma Nunavuumi, taimaimat gavamatuqakkut nutaamik maligartaariaqarput atjigiiktukkut kinaujaqatiksivanningit maliksugit qatsiuningit Inuit kinaujaqartitsiju-tauvaktut Inuktut atuarlugit kinaujaqatiksijutiuvtut Uivittut, tamatumungalu ilagiliutitsilutillu kinaujaqatiksikanniriarlutik Inuktut isumagilugit qanutigik atuinnaurritaugiakkannariaqannigut uqausiliritjutsamaat piliritjutsikait amma kingumajaujunut.

KANATAMI AVITTUQSIMAJUT/UKIUTAQTUMI TUKIMUAQTITAUJUT QANUILISIGIARUTIIT

- 10.5** Kajusitiksigaqullugit kamagitsainnariaqanniminnik maliksugit titirarsimajut Inuit Uqausilirinirmut Saputjauninginnut Maligarni amma Uqausilirinirmut Maligaq, Nunavup Gavamakkungit asitjiigiaqaraluarput 2020mi Maligaliurtaminiq Ilinniartulirinirmu Maligaq ilagiartauqullugit atuagarnik aqksuiqatutlutik Nunavut Tunngavikkut aqksuiquullugit tamakinnik uqausiqannikkut ilinniartuqarunnarluni.
- 10.6** Ikajursivallirtauqullugu atuutiqaatitaustiariaqannigut Inuktitut Nunavikmi, Quebec Gavamakkungit aaqkigiaqaraluarput kinaujaqartiksijutaunartunik maliksugi Nunavikmi Angiqatigitjuttukut, tamanna pitaqartitauqullugu Inuktitut piliritjutsikait amma pivallirtitauqullugu Nunavikmi, tamatumunga ilagijauluni nammannaarsimajunik kajusiumainnartuniklu amma akuniirniartumu atuinnaunginnaniartunik kinaujaqartisinirmut aturtaugajartunik titiraqattanikkut amma tusaajutjutiujunut.

INUNNUT TUKIMUAQTITAUJUT QANUILISIGIARUTIIT

- 10.7** Pivalliaqullugu imikkuunganirsaujunik amma immikkut uqausituqaartiguungajunik titiqkatigut amma tusaajitaqataqullugu taikkua Inuit Nunalirinirmut Timiujut ikajurtuisimagiaqaraluarput kinaujartigut piviqatuarutik saqkiinasuariaqaraluarput pinasuqaatigijunnartaminnik saqkirtauqullugu amma pitaqaqullugu ilisarijausimajunik Inuktut titiqkakkut amma tusaajiksaunirmut pilimmatsariunirmut ilinniartiksijuqaqattarluni.
- 10.8** Ikajurtuisimanirsautsiaqullugitlu gavamakkut amma gavamalirinirmungajut Inuktut uqausilirinirmut pitaqajuinirmut taikkua Inuit Nunalirinirmut Timiujut kajusikkaigiaqaraluarput qaujisartiksilitut qanutigik Inuktut piliritjutsikartariaqammangaata nunaqutiminni amma qanuq kingumajuqammangaat pilijutiksaniq amma qanutigik alakkajuqariaqanniganik tamanna uqausiliriniq aturtautsiarunnaqullugu.
- 10.9** Atulirtitaukaniriaqullugu amma makitamatsiarunnaqullugu amma ikajursivallirtauqullugu Inuktut, taikkua Inuit nunalirinirmut timiujut piliriqaatigallutik, kinaujakut piviqatuarutik, kinaujaqartiksigaqaraluarput amma ikajursisimalutillu saqkitauvallia- giaqanniganik amma atulirtitauvalliaqiaqanniganik Inuktut atulirtitaukanniriaqanniganik makitamataugiaqanniganik amma pivallirtitauqiaqanniginnik pinasuutiksait.

11

Qaujisarutiminiit amma Qaujisarniq

Pijassauningit piulaanit atuinnaujunit qaujisarutiminirnit amma tukisigiarutinit pitaqariaqaqti-taujut ikajurluti qaujitittigutiuluti aulaliqatmtiarninganut aaqkigutiit aanniqiritittailittinirmit Inunnit Arnanit, Niviaqsiat amma 2SLGBTQQIA Inuit.

Killiaqtitaujut atuinnaujunnarningit qaujisarutiminiit amma tukisigiarutiit pijjutiqaqtut pijjutinginnit attuaniliit aanniqirinirmut amma aanniqiritittailininga apurutiujut ikajunirmut aulaniqattiaqtut aaqkigutinit aanniqiritittailinirmut ammaluttauq qaujisaqattarniq attuarnganut aanniqiritittailittinirmut atuqtaujut.

Qaujisarniujut piliriaqaluaqtut aanniqiritittailittinirmit sivullijjaujariilic gavamakkunnut amma inunnut saqkittijunnaniarluti atangiiniqsamit tukisijauninganu taanna pimmaruijuq akaungiliurutauijuq.

Gavamatuqakkut—, Kanatami Avittuqsimajut/Ukiutaqtumi—, amma inunnut tukimuaqtitauijut qanuilisigiarutiit qaujisarnirmut piliriaqaluaqtut matujauninginnut qaujisarutiminiit amma tukisigiarutinit qaujimajaungittut nuqkangattijunnaqtut atuliqtitauninganut attutianiqsamit, qaujijausimajunit tunnganiqaqtut aanniqiritittailittinirmut atuqtaujut.

Qanuilisigiarutiit piliriaqaluaqtut kamagijariaqaqtangani Inuit Nunataanimut Katujjiqatigiinit (ILCO) ilagijaujariilic sivullitittinirmit qaujisarnirmut aanniqirinirmut Inunnit Arnanit, Niviaqsiat amma 2SLGBTQQIA Inuit, ammaluttauq pitaqariaqarninganut gavamaic tunisiluti maannauijumit amma attuanilinnit qaujisarutiminirnit amma tukisigiarutinit Inuit nunataanimut katujjiqatigiinit.

Salliqliut qilaujjaqtiit amma mumiqtiit tuttuujiaqturmi tunngasuttitauijuq sivuliqti Kanatami amma takurannaatittilluti matuninganut quviasugutauijunit Kanatami Qaujigianirmut Kinnguqtausimajut amma Inuaqtausimajut Nunaqaqkaqsimajut Arnait amma Niviaqsiat (MMIWG) kingulliipaami unikkaat. (Tunuaniiittut) Taijaan Nasugaluak, Terri Lee Kuptaana. (Sivuniani qilaujjaqtuq) Joe David Nasugaluak, Hansan Uarin Nasugaluak, Kuutan Guatan—Rupan, Breadon Gruben, Laasan Nasugaluak.

Killiaqtitaujut
atuinnaujunnarningit
tukisigiarutiit attuaniliit
aanniqirinirmut
apurutiujut
aanniqiritittailittinirmut.

GAVAMATUQAKKUNNUT TUKIMUAQTITAUJUT QANUILISIGIARUTIIT

- 11.1** Nalunairlugu qaujisarniujut Inuit nunanganni attuiniqarluni amma ikajurniqarluni inunnut ammattauq gavamanut, gavamatuqakkut ikajuqturialiit atuliqtitauninganut 2018 Kanatami inunnit parnaut qaujisainirmut, piqasiutilluti inunnut turaangajut piliritittiniujut ikajuqtuijut pivaliatitauninga pijunjnarninga pitaqariaqaqtitaujut pijariiqtauluti turaangagit amma qanuilisigiarutiit.
- 11.2** Matujauluti qaujimaungittut Kanatami aanniaqtulirinirmut atuqtaujuq amma nalunairlugit taakkua inunnut aanniaqtulirinirmut atuqtaujuq aulaniqattiaqtumit turaaqtitilluti, qaujisaqattarluti amma qaujisailuti, gavamatuqakkut tukimuaqtittijarialiit pivalliatitauninga kanatami qaujisarutiminiit tuquiniqaqsimajut atangiiunit, inunnut turaangajunut qaujisarutiminiit pijassauluti inunnut gavamaujunut amma Inuit Nunataanirmut Katujjiqatigit (ILCO).
- 11.3** Piusitigiarlugu atuttiarninga paliisqaqtittinirmut atuagait aanniqtititmtailinirmut Inunnit Arnanit, Nivipaqsiat amma 2SLGBTQIA Inuit, gavamatuqakkut piliriqatigiiqatigialii Inuit Nunataanirmut Katujjiqatigiit uvvaluunniit tikkuqaqtausimajut qaujisailuti atuttiarninganut pitaqariaqaqtut pasijassaruqtitauninganut amma iqkaqtuivikkut atuagait aanniqtitittailinirmut angirami aanniqtiriniujunimit amma aanniqtiriqattanirmit, amma nalunairlugu taakkua atuagait atuliqtitauqaluarmangaata Inuit Nunanganni.

KANATAMI AVITTUQSIMAJUT/UKIUTAQTUMI TUKIMUAQTITAUJUT QANUILISIGIARUTIIT

- 11.4** Tukisittianiqsarilugit attanarutaujunnaqtut pijjutauijut aarniqtirinirmut Arnanit, Niviaqsiat amma 2SLGBTQIA Inunnit, Kanatami avittuqsimajut/ukiutaqtumit gavamait atuliqtitittijarialiit pilirivinnut atuqtaujarialinnut katiqsuinirmut, qaujisaqattanirmut amma tunisiqattanirmut inunnut turaangajunit qaujisarutiminirmit taikkunangat katiqsuqtaujuq asinginninu nunaqaqkaqsimajunut inunginnut, ammaluttauq nalunairlugu taakkua qaujisarutiminiit pijassauluti Inuit Nunataanirmut Katujjiqatigiinut.

INUNNUT TUKIMUAQTITAUJUT QANUILISIGIARUTIIT

- 11.5** Piusitigiarlugu atuttiarninga ikajuqtuinirmut Inunnit Arnanit, Niviaqsiat amma 2SLGBTQIA Inuit, Inuit Nunataanirmut Katujjiqatigiit (ILCO) ikajuqtuijuijarialiit nuatauninginnut amma nuataugunniirninginnut inunnut turaangajut qaujisarutiminiit, amma piliriqatigialuti gavamanit saqkitittiluti qaujisarutiminirmit–tunisiqattautijunit atuqtaujarialii.
- 11.6** Ikajurluti amma qaujittilluti qaujijausimajunit tunniqaqtut qanuilisigiarutiit aanniqtitittailittinirmut, Inuit Nunataanirmut Katujjiqatigiit saqkitittijarialiit aanniqtirinirmut Inunnit Arnanit, Niviaqsiat amma 2SLGBTQIA Inuit, piqasiutilluti qaujisarnit pijjutiqaluaqtut aangajaanaqtulirinirmit.
- 11.7** Ikajurluti attanaiqsiluti pittiaqsimajunit inugiattuniittunit inunnit inugianningit qaujisarutiminiit, Inuit Nunataanirmut Katujjiqatigiit piliriqatigiiqatigialii inugiattuniittunit inunnit katujjiqatigiit saqkitittiluti aulaniqattiaqtunit parnautinit katiqsuinirmut amma atuqtauninginnut inugiattuniittunut inunnut inugianninginnut qaujisarutiminiit.
- 11.8** Piusitigiarlugu atuttiarninga paliisqaqtittinirmut atuagait aanniqtititmtailinirmut Inunnit Arnanit, Niviaqsiat amma 2SLGBTQIA Inuit Nunavikmit, Makivik Kuariisan amma Kativik Gavamakkut piliriqatigiiqatigialii qaujisainirmut atuttiarninganut pitaqariaqaqtitaujut pasijassaruqtitauninganut amma iqkaqtuivikkut atuagait aanniqtitittailinirmut angirami aanniqtiriniujunimit amma aanniqtiriqattanirmit, amma nalunairlugu taakkua atuagait atuliqtitauqaluarmangaata Nunavikmit.

12

Inugiattuniittut Inuit

Ilangit Inuit nunaqaqtut silataani Inuit nunanganni piruqpalliajuq, qaujjassaujunit gavamait, Inuit Nunataanirmut Katujjiqatigiit (ILCO) amma inugiattuniittut Inuit isumagilugu amma qanuilisigiarluti ajjiungittunit sivulliujjaujarialiit taakkununga inugianninginnut.

Inuit Arnait, Niviaqsiaq amma 2SLGBTQQIA Inuit nuuqattaqtut Inuit nunalinginni inugiattuniittut nunalinnit sangattigunnaqtut nalunaiqsimajunit assururutaujunit, piqasiutilluti aturasuaqtutit qaujimangitanginni pijittirautinit uvvaluunniit atuqtauvattunit.

Inugiattuniittut Inuit Arnait, Niviaqsiaq amma 2SLGBTQQIA Inuit saangattigunnarmijut ajjiungittunit attanarutiujunit amma assururutaujunit, piqasiutilluti aangajaanaqtuliriniq, inummit tigusaarniq, uvvaluunniit qaujjassauniqsaujunit amma inuusirmut attanarunnaqtut uviniuqatigingitanganu amma ilainnaaqtaunirmut paliisikkunnit pijittiqtanit amma maligalirinirmut atuqtauvattut.

Gavamatuqakkut–, Kanatami Avittuqsimajut/Ukiutaqtumi–, amma inunnut tukimuaqtitaqut qanuilisigiarutiit attuanilinnut inugiattuniittunut inunnut pijutiqaluaqtut piusitigiaqtauninga tukisijauninganut inugiattuniittut Inuit inugianningit amma sivullitijariaqaqtangit.

Taakkua qanuilisigiarutiit tukimuaqtittijut Kanatami avittuqsimajut amma ukiutaqtumi gavamangit qanuilisigiarlutiassururutaujunut suurlu aangajaanaqtuliriniq amma uqautinulugit inuit nunataanirmut katujjiqatigiit sivulliujjiluti piusitigiaqtauninga ikajuqtauninginnut inugiattuniittut Inuit amma inugianningit.

GAVAMATUQAKKUNNUT TUKIMUAQTITAUJUT QANUILISIGIARUTIIT

- 12.1** Nalunairlugit pittiaqsimajunit inugianninginnut naasaqtaujuq inugiattuniittut Inuit, gavamatuqakkut iikanaajarialiit piliriqatigiiqatigarluti Inuit Nunataanimut Katujjiqatigiit (ILCO) taakkua takijut tatatirialiit naasaqtaujuq atiliuqtaujuq 2026 takussautittijut sivulliuqjaajarialinnit attuanilinnut inugiattuniittunut inunnut qaujisarutiminiit nuatauninginnut, ammaluttauq ikajurluti atuttianiqsamit tusaqtittinirmit inugiattuniittunut inunnut.
- 12.2** Piusitigiarlugu ikajuqtauningit inugiattuniittut Inuit ammaluttauq ikajurluni aanniqitirittaitittinirmit Inunnit Arnanit, Niviaqsiaq amma 2SLGBTQIA Inuit, gavamatuqakkut pitaqatittijarialiit inugiattuniittut Inuit tunisijunit pijittirautinit inugiattuniittunut inunnut naammattunit, makimatitassaujumi amma akuniujumut kiinaujaqatitaunirmit.
- 12.3** Pijunnaqsitillugit ilagutanga ajjigiinit, piuninga, akuniujumuq piliriat amma ikajuqtauniuvut inunnut arnanut, 2SLGBTQIA inuit amma ilangit, Inuit katujjiqatigiit pijariaqatut akuniujumut kiinaujaqatitaunirmit gavamatuqakkunnit tikittijunit pillariujunit akinginnu namiinninginnut. Taanna piqasiujjiuq angijumit ajjigiittinirmit kiinaujaqatitauninga pijittirutilluatanut kiinaujaqatitaujunarluni iqkanaijaqtittijunnaniarninginnut amma pisimattiluti akuniujumut, pijunnarniaqtunit inunnit iqkanaijaqtinit.

Becky Misilin tigumiaqtuq anaanangata ajjinnguangani, Tiitur Mari Misilin.

Qanuilisigiarniujut
quvvasinnilimaangujunit
pijaujariaqatut pipusitigiatluni
tukisijauninga Inuit nunaqatut
silataani Inuit Nunanganni,
amma qanuilisigiarluti
ajjiungittunit assururutaujunit
atuqattaqtanginni.

KANATAMI AVITTUQSIMAJUT/UKIUTAQTUMI TUKIMUAQTITAUJUT QANUILISIGIARUTIIT

- 11.1** Piusitigiarlugu ikajuqtauningit inugiattuniittut Inuit ammaluttauq ikajurluni aanniqritittaitittinirmit Inunnit Arnait, Niviaqsiaq amma 2SLGBTQQIA Inuit, Kanatami Avittuqsimajut/Ukiutaqtumi gavamait pitaqaqtittijarialiit inugiattuniittut Inuit katujjiqatigiini pijittiqatut inugiattuniittut inunnit naammattunit, makimatitassaujunit amma akuniujumut kiinaujaqaqtitaunirmit.
- 11.2** Nuqqaqtitauniluni uviniuqatigingitamini ilainnaaqattarniq inugiattuniittut inunnit arnanut amma qitunnganginnut aanniaqtulirinnut kamagijauninginnut, ilinniarniliriniq, illuqaqtittiniq, surusirmi sapummittiniq, inuliriniq amma paliisiliriniq, Kanatami avittuqsimajut/ukiutaqtumi gavamait ilisaqsijarialiit atuqtaunginnaqaqtatut upiviniuqatigingitamini ilainnaanirmit amma, Inuit Nunataanirmit Katujjiqatigiit (ILCO), saqkitittiluti atuliqtittiluti parnautinit piliriatqarluti taassumunga uviniuqatigingitamini ilainnaaqattarniq.
- 11.3** Piusitigiatqarluti pijittirautiit inunnit surusirnut kamagijaujunit silataani Inuit Nunanganni, Kanatami avittuqsimajut/ukiutaqtumi gavamait nalunaiqsijarialiit surusirmit amma ilagiinut pijittiqatut maligaqtigut:
- a) Piquasiujjiut inunnit turaangajut ilagutangit ilisaqsijut ajjiungittunit qanuilinganirijangit Inuit surusiit;
 - b) Pijunnatittijut Inuit Nunataanirmit Katujjiqatigiit tikkuqaqsiluti surusirmit amma ilagiinut pijittiqatut pijunnautilinnit uvvaluunniit ilagijauluti isumaliunirmit surusiit qanuigitiarninginnut pivallianinginnut nunataaqatausimajunut;
 - c) Tikittijut mikilaarigiatqatangit pitaqariaqaqtatut piquaq ippigusuttianirmit allanit, Inuit amma maitii surusirnit, makkuttunit amma ilagiinut; amma
 - d) Pijunnatittijut kajusiinnaqtumit ikajuqtaunirmit makkuttunit innaulualirajaqtut nalunaiqsimajunut pijittiqatut.
- 11.4** Ikajurlugit Inuit Arnait, Niviaqsiaq amma 2SLGBTQQIA Inuit niuviangutitaunginninginnut, Kanatami avittuqsimajut/ukiutaqtumi gavamakkut ilaliujjiarialiit irnginnaarutikkut attanaqsimaniq ilinniavimmut ilinniarassanut ammaluttauq saqkitittiluti amma tunisiluti inunnit turaangajut inunnit attanaqsimanirmit tusaqtittinirmit pijutiqatut attanarutiujunnaqtut attuaniliit taassumunga akaungiliurutaumut.
- 11.5** Ikajurlugit Inuit Arnait, Niviaqsiaq amma 2SLGBTQQIA Inuit niuviangutitaunginninginnut, Kanatami avittuqsimajut/ukiutaqtumi gavamait saqkitittijarialiit atuqtaujarialinnit piliriatqarluti paliisikkunni pijittiqatut qaujisaqattanirmit amma tunisqattanirmit tukisigiarutinit inuit nunataanirmit katujjiqatigiit pijutiqatut qanuilinganinginnut inuit niuviassautitauninginnut.

INUNNUT TUKIMUAQTITAUJUT QANUILISIGIARUTIIT

- 12.9** Piusitigiarlugu ikajuqtuijuniujuq amma ikajuqtauningit inugiattuniittunut inunnut, Inuit Tapiriit Kanatami maannaujumit inugiattuniittunit inunnit pilirijiit sivulliujiijarialiit turaaqtausimajunit qaujisanimut niuviassautitauninginnut amma qanuilisigianirmut pitaqariaqaqtut ikajurluni aanniqritittailittinirmut inugiattuniittunut Inunnut Arnait, Niviaqsiaq amma 2SLGBTQQIA Inuit.
- 12.10** Piusitigiarlugu ikajuqtauningit inugiattuniittunut inunnut, Inuit Nunataanirmut Katujjiqatigiit (ILCO) sivulliujiijarialiit ikajuqtuijunit inugiattuniittunit inunnit katujjiqatigiinit, piqasiutilluti piliriqatigarniq inugiattuniittut Inuit saqkitittiluti pittiaqsimajunit amma ullumimuungajunit inugiattuniittunit inunnit inugianninginnut qaujisarutiminiit amma tukisigiarutiit.
- 12.11** Ikajurlugit Inuit Arnait, Niviaqsiaq amma 2SLGBTQQIA Inuit niuviassautitauninginnut, Inuit Nunataanirmut Katujjiqatigiit piliriqatigarialiit Kanatami avittuqsimajut amma ukiutaqtumi gavamanit — ammaluttauq paliisikkunnut pijittiqtat amma pijittiqtanut katujjiqatigiit — nalunaiqtauluti amma atuliqtitaui taimaitittailinirmut atuqtaujut.
- 12.12** Piusitigiarlugit attanaqsimaningit inugiattuniittut Inuit Arnait, Niviaqsiaq amma 2SLGBTQQIA Inuit, Inuit Nunataanirmut Katujjiqatigiit piliriqatigarialiit inugiattuniittunit inunnit pijittiqtunit katujjiqatigiinit saqkijaaqtittiluti ujjiirusutittinirmut amma atuqtauninginnut inugiattuniittunut tunngaviliit inunnut turaangajut kisilirijjutiit, pijittiqtaujut amma ikajurniujut, ammaluttauq ilagutanga attanaqsimanirmut piliriat turaaqut inugiattuniittut Inuit arnait, niviaqsiaq amma 2SLGBTQQIA Inuit, piqasiutillumi imminik sapummittinirmut.

Angutiit amma Surusiit Angutit

Qallunaat tikisimaningit piungittuq amma aulattiniqaqtutit atangiqutigit Inunnit; avvirarutiqaqtittijuq, pavisainiqaqtittijuq amma katinngagunniitittilluti ilagiinitt amma nunalinnit, amma surainaqtunit attuiniqaqsimaqut angutauningitigit arnauningitigit.

Aanniqtiriniq inuit nunalinginni taimaittausimajut qallunaanut tikisimaninginnut amma nunaqtinuuqsimaqut atuagait amma piliriat aanniqtiriniugajulauqtut iluani amma namminiqaqtut.

Taimaikkaluaqtillugu piqkusituqausimajut nalunaiqtauqut, Inuit angutit talavisakkut takujauvattunit ajjigitaqvattut aanniqtirisuungulluti nunattinuuqsimaqut atuqtauningit amma inuuqatigiinnuqut isumagijaqarnati inigingitanginiinninginnut, quaqsaanaqtuni atuqsimaninginnu amma inuuqatigiinnimut kiinaujalirinimut qanuinnirijangit tunisiqattaqtut pirajannguqtitauqut angutit.

Taimainninganut, ilagijautittiniq inunnit angutinit amma surusirni angutinit uvani inunnguiniq (Inuit surusirmi piruqsainimut atuqtauvattut), qitinganuaqsarainniq amma aanniqtiritittaitittiniq pimmariujut nuqqatillugu utiqtaqattaqtut aanniqtiriniujut Inunnit Arnait, Niviaqsiaq amma 2SLGBTQIA Inuit.

Piliriat piruqtittijut piqkusiit pijaukkanirninginnut, inuuqatigiinnimut kiinaujaliurasunnimut pivissaujunnaqtut, mamisarniq, ammaluttauq qanuigitiarnginiqsanit qanuujjusingit amma qanuuluuqattarningit pitaqariaqaqtut ilagutanga aanniqtiritittaitittinimut amma sivulliuqjaualialik piliriarjunnanialugit pijjutigi-giannagaqtangit aanniqtirinimut.

Gavamatuqakkut–, Kanatami Avittuqsimaqut/Ukiutaqtumi–, amma inunnut tukimuaqtitaqut qanuilisigiarutiit attuaniliit angutinit amma surusirnut angutinit pilirialuqariilait qaujimajattinnit pitaqariaqaqtunit piruqtillugu piqkusiit pijaukkanirninginnut, inuuqatigiinnimut kiinaujaliurasunnimut pivissaujunnaqtut, mamisarniq, aturunnanimut qaujimanuqut, ammaluttauq qanuigitiarnginiqsanit qanuujjusingit amma qanuuluuqattarningit inunnit angutinit amma surusirni angutinit.

Taakkua piqasiujjijut qanuilisigiarutiit piliriaqaluaqtut aaqkittauninga surusittinnut kajasittiaqullugit (Inunnguiniq) sangijunit piqkusiqaqtut, ilagiinginnit amma pijariaqaqtanginni tikitaulutit. qitinganuaqsarainnimut piliriat ininganiigiaqarmijut ilinniarnilirinimut amma nunalimmut pilirianit.

GAVAMATUQAKKUNNUT TUKIMUAQTITAUJUT QANUILISIGIARUTIIT

- 13.1** Ikajurluti kajusititaunginnarninga najuqsikannirunnalinirmut pilirialiunirmut amma pijittiqtanit amma atilligiarlugit pirajakkanniqaqtut inunnit angutinit, gavamatuqakkut angirialiit tunisiluti tukisigiarutinit tunisiqattanirmut angirutinit Kanatami avittuqsimajunit gavamanit amma inunnit aulattiniqaqtunit timiujunit. Taimannaittut angirutit uqaqsimajarialiit tukisigiarutinit tunisiqattanirmut pijutiqaqtunit inunnit nunataaqatausimajunit tigujausimajunit uvvaluunniit anititaujariaqarninga gavamatuqakkunni amma Kanatami avittuqsimajunit ikajuqtauvinnit atuqtauvattunit amma Inuit Nunataanirmut Katujjiqatigiit (ILCO).
- 13.2** Atilligiarlugit pirajakkanniqaqtarningit Inuit angutit amma sapummilugit aannitiqtausimajut aannitiqtaukanningilluti, gavamatuqakkut angiqatiqarialiit Inuit nunataanirmut katujjiqatigiit uqaujigiarluti amma ikajurluti ilagutanga ikajuqtauvinnut pijittiqtaujut inunnut pirajaqattaqtunut malittugu ilanga 81 ukunani ikajuqtauvinnit amma qanuinniqariaqaqtunit anititaujut piqujaq, ammaluttauq kiinaujatigut ikajuqtauninga atuliqtitauluni ilagijaulikkannirninginnut parnautinit tunijaujut Inuit nunalinginnut ataani ilanga 84 ukunani piqujaq piquasuijiniqaqtuq illuqaqtittinirmut amma asingit pijaujarialiit pirajappattunut.
- 13.3** Nuqkatillugu kinguvaanginnuqaqtatut utiqtaqattarningit aanniqtirinirmut, gavamatuqakkut sivulliujiijarialiit piliritittinirmut aanniqtirittitaqilittinirmut atuqtaujaunaqtunit piliriaqaluaqtut makkuttuni, angutit amma surusiit angutit, piquasiutiluti kiinaujaqaqtittiluti attuaniqaqtunut inunnut turaangajut piniriat ukutiguuna arnaunitigut angutauningitigut aanniqtirinirmut parnaut ammaluttauq sivulliujiitittiluti makkuttunit, angutinit ngumma surusirni angutinit Kanatami maligarmi piliriaqaqtuni aanniqtirinirmut Nunaqaqkaaqsimajunit Arnanit, Niviaqsiaq, 2SLGBTQQIA Inuit amma ilangit.
- 13.4** Piusitigiarlugu najuqsikannirunnalinirmut inunnit angutinit pirajappattunit gavamatuqakkut ikajuqtauvinginni atuqtaujumi amma aanniqtirittaitittinirmut Inunnit Arnanit, Niviaqsiaq amma 2SLGBTQQIA Inuit, gavamatuqakkut pitaqaqtittijarialiit tigujausimajut pijunarluti atangirlugit najuqsikannirunnalinirmut pilirialiunirmut amma pijittiqtanit maligaqtigut pijunnaqtitaavigijanginnit, ammaluttauq pitaqaqtittiluti Kanatami avittuqsimajut amma ukiutaqtumi gavamangit amma ikajuqtaulirijiit atuqtangit naamlalluti amma makimatitassaujuni kiinaujaqaqtitaunirmut aulalugu inunnut turaangajut najuqsikannirunnalinirmut pilirialiunirmut amma pijittiqtanit.
- 13.5** Ikajurlugit najuqsikannirunnalinirmut, amma atilligiarlugu pirajakkanniqaqtut inunnit angutinit utiqpallianiqaqtut nunalinginnut ikajuqtauvinni atuqtaujunit, gavamatuqakkut piliritittijarialiit iluani amma kajusiinnaqtumi ikajurniqaqtittiluti ilagutanganu anivalliajunut illunut amma aullaapallianirmut illulirinirmut Inuit nunalinginnit.

Kim Cambell McLean Happy Valley-Goose Bay MMIWG naalangiqaqtunit.

Ilagijajautitauningit innait angutit amma angutiit aanniqtirittailinirmut piliriatigut piruqtittivalliajunut mamisanirmut amma qanuingitiarnisanit qanuuijusiqanirmut amma qanuilluqaqtanirmut ilagijautillugit aaqkigutimut nuqkatillugu arnauninganu angutauninganut aanniqtiriniujuq.

KANATAMI AVITTUQSIMAJUT/UKIUTAQTUMI TUKIMUAQTITAUJUT QANUILISIGIARUTIIT

- 13.6** Piusitigiarlugu najuqsikannirunnalinirmut inunnit angutinit pirajappattunit amma aanniqtitittailinirmut Inunnit Arnanit, Niviaqsiaq amma 2SLGBTQQA Inuit, Kanatami avittuqsimajut/ukiutaqtumi gavamait aakissijarialiit pitaqangiluaqtunit pilirijaujut aulatauninnut amma atuliqtitauuninginnut pilirigialingit ataani Kanatami avittuqsimajut amma ukiutaqtumi ikajuqtauvinnut maligaq tigujausimajut pitaqaqtillugit pijassauninginnut atangirlugit inunnut turaangajut najuqsikannirunnalinirmut pilirialiunirmut amma pijittiqtanut maligaqtigut pijunjaqtitaujut.
- 13.7** Ikajurluti nuqkatillugu arnauningitigut angutauningitigut aanniqtirinirmut, ilinniarnilirinirmut pijittiqtanut timiujut Inuit nunanganni sanagialiit kajsittiaqsimajunit pilirianit suurlu “piujuq attuqtaujuq/piungittuq attuqtaujuq” piliriaq aulataujuq Nunavikmi, atuqtutit qaujijausimajunit tunngavinginni piulaanit atuqtauvattunit aanniqtitittaqilitittinirmut nalunaiqtaujut silarjuami aanniaqarnangittulirijiit katujjiqatigiinga amma atuliqtitauninganut ilinniavimmi tunngaviliit qitinganuanirmut piliriaqaluaqtut piliriaqanirmut angutauningit arnauningit, inuuqatigiinnirmut atuqtaugajuttut amma qanuijjusingit qanigijanginni 2SLGBTQQA Inuit, aippaqaqattarniq aanniqtirinirmut amma qunujunnianirmut aannitiqtaujut, nuaqunginnuulalauqtinnagit surusirnit amma makkuttunit.
- 13.8** Ikajurluti atuqtautailitittiluti inunnut makkuttunut amma surusirnu angutinit pinasuaqtunirmut aanniqtirinirmut, Kanatami avittuqsimajut/ukiutaqtumi gavamait sivulliujiijarialiit piliritittinirmut ilagijautittijunit inunnit makkuttunit amma surusirni angutinit angurami aanniqtitittailinirmut, ningaumanirmut aulattinirmut amma qaujimanijut qanuingitiaqtuni aippariinnirmut, piqasiutilluti ilinniarnik-, nunaliujuq- amma inunnut tukimuaqtitaujut piliriassait, piliriat amma pilirijaujut.

INUNNUT TUKIMUAQTITAUJUT QANUILISIGIARUTIIT

- 13.9** Pinasuaqtiujut aanniqtirinirmit pasijassauninginnut, Inuit Nunataanirmut Katujjiqatigiit (ILCO) atuliqittijarialiit atuagarnit piqujinangijjutinit aanniqtiriqaqtunut tigumianirmut sivuliqtunirmut iqkanaijaanit, piqasiutilugit takussaujunit nalunaijarlugit naammagijaungittut qanuilluqattarniujut amma pilirijaujut iqkanaijaamut nalunaijaqsimaningit amma niruarunnannirmut pijunnaqntitauninga qanuituuninga.
- 13.10** Ilisarilugit amma ikajurlugitangutiit amma katujjiqatigiit piujunit tunisiniqaqtut aanniqtirittaqilittinirmit Inuit Arnait, Niviaqsiaq amma 2SLGBTQIA Inuit amma ikajunirmut qanuingitiaqtunit ilagiinit, Inuit Nunataanirmut Katujjiqatigiit qanulisigiariialiit ilisarijauniqarluti amma ikajuqtauluti taimannaittut Inuit amma katujjiqatigiit.
- 13.11** Ikajurlugit iqkanaijaangujut nunalimmu aulatauut katujjiqatigiit piliriaqaluaqtut mamisanirmit amma qanuingitianirmut pivalliatittinirmit angutinit amma surusirnit angutinit, Inuit nunataanirmut katujjiqatigiit piliritittijarialiit, qangatuinnakkut naamlmatillugu, saqkijaaqtittinirmit amma ikajunirmit taimaittunit pilirianit amma pilirijaujunit.
- 13.12** Ikajurlugit atilligiarlugit pirajakkanniqattaqtut amma ikajurlugit najuqsikannirunnalinirmut amma mamisanirmut inunnit angutinit utiqtillugit nunalinginnut ikajuqtauvinnit, Inuit Nunataanirmut Katujjiqatigiit piliriqatigariialiit pijittirautiqaqtittijunit sannguttigiarlugu ikajuqtauniujut pirajappattunut amma ikajuturlugit kajusititauninginnut attuaniliit pijittirautit amma pijassauningit attuanilinnut ikajuqtaunirmut, piqasiutilluti aullaapallianiq amma aninialiqtnut illuqaqtitauniq.

Ilagiinit Aanniqtiriniq

Maligai, atuagait amma atuqtaujaarialiit pijjutiqarasuaqtut tukimuaqtittiluti upattauqaaqtut qitinganuarninginnut amma qanuilisigiarniujut ilagiinit aanniqtirinirmut amma aanniqtiriqtanirmut ammaluttauq ikajurlugit sapummilugit Inuit Arnait, Niviaqsiaq amma 2SLGBTQQIA Inuit taimaitaugajuqattangittut.

Ilagiinit aanniqtiriqtarniq qitinguananirmut maligait pitaqaqtut Inuit Nunanganni, kisiani malittaujaarialinnut sanarrutiit pitaqaqtitaujut taimaittumut maligarmut — piqasiutilluti tuavirnaqtumit sapummijauninganut tilisijjutiit — sanngattitaujaarialik piusitigiatqauluni atuttiarninga.

Tavvanissainnaqn atauttikkut, Kanatami maligait pitaqariaqaqtitaujut ikajurluti aulattiluni amma piusitigiarlugit upattauqkaaqtatqut qitinguananirmut amma qanuilisigiarningit ilagiinit aanniqtirinirmut, ikajurlugit qaujijausimajumit tunnganiqaqtunit aanniqtirittaqilitittinirmut atuqtaujut, amma matulugit atuagarnit qaujimajaungittut iluani amma gavamaqarviujunit saqkiivattut attanarunnarninganut aanniqtirinirmut.

Gavamatuqakkut—, Kanatami Avittuqsimajut/Ukiutaqtumi—, amma inunnut tukimuaqtitaujut qanuilisigiarutiit attuanilinnut ilagiinit aanniqtirinirmut piliriaqaluaqtut piusitigiatqauuninginnut pijassauninginnut sanarrutiit amma kisulirijjutiit pitaqariaqaqtitaujut ikajurluni aanniqtirittaittittinirmut Inuit Arnait, Niviaqsiaq amma 2SLGBTQQIA Inuit matujauluti maligait amma atuagait qaujimajaungittut tunisiniqaqtut attanarunnaninganut aanniqtirinirmut.

Ilagiarlugu, qanuilisigiarutiit piliriaqaluaqtut qimirrujaulariaqarninginnut amma piusitigiatqauluti maligait amma atuagarnut sanarrutiit turaangatitaujut ikajurluti qitinganuurluti iluani amma ilagiinit aanniqtirittaittinnirmut.

Kingulliqaami, qanuilisigiarutiit piliriaqaluarmijut pijaujariaqarninga ikajuqtauningit angijuqkaarijaujut am aullaqtauninga angijuqkaangunirmut ajunginniujut piruttigunnaniarlugu qanuigitiaqtut ilagiit.

GAVAMATUQAKKUNNUT TUKIMUAQTITAUJUT QANUILISIGIARUTIIT

- 14.1** Ikajurlugit atangijunit, aulaniqattiaqtumi amma aturniqattiaqtumi qanuiligiariniujunit angirami aanniqtirinirmut, kujannikku niuviassautittinirmut, aippaqaqattarniq aannirtirinirmut amma malissaqattarniq, gavamatuqakkut piliriqatigariilut innut amma asinginni nunaqaqkaasimajunit inunginni pivalliatitauninganut Kanatami maligaq piliriaqtaqtut taakkuninga aanniqtiriniujunit nunaqaqkaasimajunit arnait, 2SLGBTQQA Inuit amma ilangit. Taanna maligarmut pilirijaujuq saqkirialik ilagutangani gavamatuqakkut kisulirijjutinginni kajungiqsailuti nunalimmut aulataujut qanuilisigiarniujut pilirianguninganut aanniqtiriniq, illuqaqtittinirmut sapummittinirmut uumasimajunut, kiinaujaqtauningit ikajuqtuinaqtaqtut amma qunujunnaqtausimajunut tuavirnaqtunut piliriviit, ammaluttauq piqkusitigut — amma uqarunnaqtangitigut nalunaiqsimajunut pijittiqtaujut.
- 14.2** Nalunairlugu taakkua Inuit ajjiititaujunit pijunnarluti atuinnaujunit ilagiinit aanniqtirittitaqilnirmut piliriani, pijittiqtanit amma kiinaujaqtaunirmut, gavamatuqakkut angilligiarialingit pijunnaqtitaujut nunaqaqkaasimajulirijikkut kanatami ilagiinit aanniqtirittailinirmut piliriaq piqasiujjiluti qanuittuggutauninginnut tunnganiqtaqtut ikajuqtauninginnut Inuit.
- 14.3** Atuqtaugajuqattarunniitillugu angirami aanniqtiriniujut amma saqkijaaqtillugu qanuingitiaqtut ilagiit amma aippaarinnirmut Inuit nunanganni, gavamatuqakkut kiinaujaqtaqtittijariilut sanasimaninganut amma atuliqtauninganut amisunut arraagunut innut ilinniatittinirmut saqkijaaqtittinirmut turaaqtaunut innut angutinut amma surusirnut angutinut, ammaluttauq arnait amma niviaqsiaq.

Innatuqag Monica Ugiuk ilagijauqataulauqtuq MMIWG naalangniqaqtunit Kangiqliniq, Nunavut.

Kanatami maligait amma asingit sanarrutiit pijaujariaqtaqtut piutigiarlugit qanuilisigiarniujut ilagiinit aanniqtirinirmut amma ikajuqtauningit aanniqtirittailinirmut atuqtaujunit.

KANATAMI AVITTUQSIMAJUT/UKIUTAQTUMI TUKIMUAQTITAUJUT QANUILISIGIARUTIIT

- 14.4** Piusitigiarlugu atuttiarninga ilagiinit aanniqtiriqtarniq qitinganuanirmut maligait, Gavamangit Nunatsiaq, Nunavut, amma Newfoundland amma Labrador aaqkigiaqsijarialiit maligarnit sanngattigiarlugit ilagutangit turaangajut sapummittinirmut amma ikajunirmut aannitiqtausimajunit aannitiqtaunirmut, ammaluttauq saqkitillugu nutaat ilagutangit piliriaqaqtut pijjutigigiangaqtangit aanniqtirinirmut amma ikajurluti pirajappattunit sivunissamit taimailuukkanniqunagitm aanniqtirittitaqilinirmit.
- 14.5** Ikajurlugit ilagiinit aanniqtirittailinirmit Nunavikmi, Gavamangat Quebec atuliqtittijarialiit ilagiinit aanniqtirinirmut maligarnit pitaqaqtittijunit aulaninginnit sapummijauninginnut aannitiqtausimajut ilagiinit aanniqtirinirmit.
- 14.6** Ikajurlugit Inuit arnait amma surusiit attanaiqsimaিন্নarluti angiranginni amma nunalinginni tunnganiqaqtut iqkatuqtaulauqtillugu, Kanatami avittuqsimajut/ukiutaqtumi gavamait qimirrujarialiit tuavirnaqtunit sapummittinirmut tilisijjutinit, upattauqujingijjutinit amma qanuilluuqujinginirmut angiqtauningit — piqasiutilluti ajauqtauningit amma atuttiarningit — amma asijjiriaqaqtuni asijjiiluni.
- 14.7** Pitaqaqtittiluni Inunnut aanniqtausimajut angutauningitigut arnauningitigut aanniqtirinirmut turaangajunit ikajuqtaunirmut, kanatami avittuqsimajut/ukiutaqtumi gavamait saqkitittijarialiit angutauningitigut arnauningitigut aanniqtirittailinirmit qaujigiavini iniujunit piliriaqariaqaqtitaujut aulattinirmit pijassauninginnut kisulirijjutiit paliisikkunnut amma asinginnut inulirinirmut timiujunut.

INUNNUT TUKIMUAQTITAUJUT QANUILISIGIARUTIIT

- 14.8** Ikajurlugi pitaqaqtillugit angijuqkaangunirmut qaujimajaujunit pitaqariaqaqtut ikajurlugu qanuingitiaqtut ilagiit, Inuit Nunataanirmut Katujjiqatigiit (ILCO) piliritittijarialiit amma ikajurluti, naukkut naamatillugu, angijuqkaangunirmut amma surusirmi–piruqsainirmut piliriat amma pilirijaujut, piqasiutilluti ikajuqtaullarinninginnut angijuqkaarijaujunut amma kamajiujunut surusirnut inuujutajurutiaqtunit.
- 14.9** Pitaqaqtittiluni inunnut aanniqtausimajut angutauningitigut arnauningitigut aanniqtirinirmut turaangajunit ikajuqtaunirmut, Inuit Nunataanirmut Katujjiqatigiit ikajuqtuijariaqaqtut atuliqtitauninganut nunalimmut aulataujuq, angutauningitigut arnauningitigut aanniqtirittailinirmut qaujigiavini iniujunit piliriaqariaqaqtitaujut aulattinirmut pijassauninginnut kisulirijjutiit paliisikkunnut amma asinginnut inulirinirmut timiujunut.
- 14.10** Piusitigiarlugu atuttiarninga ilagiit aanniqtiriqtattarnirmut sapummittinirmut maligait, Inuit nunataanirmut katujjiqatigiit ikajuqtuiniqarialiit piqatautitauninginnut ilagutanginnut sanngatittigiaqtut maannaujunit atuqtaujut amma ikajurluti aanniqtirittailinirmut piliriaqarluti pijjutigigiannaqsimajanginni.
- 14.11** Atuqtaugajuqattarunniitillugu angirami amma kujannirmuungajut aanniqtirinirmut amma aanniqtiriniujuq, Inuit Nunataanirmut Katujjiqatigiit amma sivuliqtingit nilliajjutigigiaqaqtangit, ikajuqturlunigit, amma tukimuaqtittiluti atuliqtitauninganut atuqtaujut iluani gavamaqarvigijanginni ikajuqtunit nuqkaqtitauluni aanniqtiriqtattarniq Inunnit arnanit, surusirnit amma 2SLGBTQQIA Inuit.

Nuqkarninga

Pigiaqtitausimajut qaujisarniujut amma qaujigiarniujut — piqasiutilluti ruiju kamajiit Nunaqaqkaaqsimajunit Inunginni, Sulijumik amma Aaqkigutiqanirmut Killisiniaqtiit, Qikiqtani Sulijumik Killisiniaqtiit, Kanatami Qaujigiaqtauningit Kinnguqtausimamut amma Inuaqtausimajut Nunaqaqkaaqsimajut Arnait amma Niviaqsiaq, ammaluttauq Viens Qaujigiarniq — titiraqsisimajuinnait atuqtauqattaqtunit ajjigiingitittinirmit atuqtauvattut Inunnut.

Taakkua pilirarijaujut pijittiqsimajut nalunaiqsilluti inuqutivut attanaqtumiiliqpattut atuqtaunginnaqattaqtunut inuuqatigiinnirmut amma kiinaujalirinirmut ajjigiingititaujunit, amma taakkua Inuit Arnait amma Niviaqsiaq anginimsamit attuqtaujut.

Pigiaqtigiaqaliqtavut tuavirnaqtuq iqkanaijaangujuq saqkiqtitauninginnut pillaqiujunit asijjiqtunit uvagut nunalinginni amma inuuqatigiinit. Atangiqtuq quvvasinningit gavamait ippigusuttiariialit amma ikajurluti pijunnautinginni Inuit namminiq pijumanirijanginnut.

Ilagutanga ajjigiitittinirmut kisulirijjutiit, nuqkaqtigunnaqtavut piungittuujuq aanniqtirinirmit Inunnit Arnait, Niviaqsiaq amma 2SLGBTQQA Inuit.

Taanna Kanatami Inuit Qanuilisigiarutinut Parnaut aqkutujuq nunanguami gavamalimaanut, Inuit Nunataanirmut Katujjiqatigiit amma Inuit atangiqtuq pijittirluti namiinnirijanginnut kamagijariaqatanginni ikajurluti nuqkatillugu angutauninginnut arnauninginnut aanniqtiriniq.

Kisiani inuulluta arnait, niviaqsiaq amma angutauningit arnauningit ajjigiingittut Inuit atangiqtuq amma quviagijaqarluti aturunnalirajaqtavut inunnut pijunsautiit — piqasiutilluti pijunnautivut attanaqsimanirmut — akuniunginnaqtumit aaqkigutiqarniq tikitaujunnaqkaa.

Pijariaqattugut uvagut pijariaqaqsimajatuanginni.

Akinganiittuq mappigaq: innatuq Maata Greg ikittijuq quviasugutiqanirmut qullirmit MMIWG naalangniqaqtunit Montrealmi.

ΔοΔεϛ ϘΑηϛ βαϘΓ
INUIT TAPIRIIT KANATAMI

**75 Albert Street
 Suite 1101
 Ottawa, Ontario
 Canada K1P 5E7**

**☎ 613-238-8181
 📠 613-234-1991**

www.itk.ca

**ϘΔϛϛϛ
 ΔοΔεϛ ϘΑηϛ βαϘΓ
PAUKTUUTIT
 INUIT WOMEN OF CANADA**

**1 Nicholas Street
 Suite 520
 Ottawa, Ontario
 Canada K1N 7B7**

**☎ 613-238-3977
 📠 613-238-1787**

www.pauktuutit.ca